

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

Liber Sextvs. De Maribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

LIBER SEXTVS.

DE MARIBVS.

MARE (à Platone apud Strabonem lib. 7. *πονηροδιδασκαλον*, & ab iis fugiendum qui benè moratam Remp. habere vellent) creditum est ab Antiquis rei literariæ luminibus terram omnem ambire. Ita cecinit Orpheus Eustathio teste: ita Homerus à quo ideò dictum est *ἀπορροον* quod in se redeat, & refluat. Legatur Strabo lib. 1. ubi id fusè probatur. Dixi *antiqua rei literariæ lumina*. Scio enim Ptolemæum, & eius asseclam Marcianum Heracleotem hanc maris *ἀπορροισαν* vehementer improbasse. Herodotus autem in Melpomene saltem eâ de re dubitavit.

Iam verò Mare hoc in genere diuiditur in *Exterius*, & *Interius*. De Interiori agemus cap. 3. *Exterius* ita dictum est quod *extra* columnas Herculis extenderetur; & propriè dicitur *Oceanus* à voce *Ωκεός* quòd reciprocationibus cōcitatissimè feratur vt vult Polyh. cap. 26. vel à voce *Κυάρεος*, vt ait Isidor. quam tamen malè vertit *purpureus*, cùm *ceruleus* exponere debuisset. Dicitur & *Atlanticum* & *Magnum*, ait Suidas, de quibus nominibus mox agemus. *Oceanus* autem ille, in quatuor partes ab omnibus antiquis dispescitur: quâ spectat *Ortum* vocatur *Eous*; quâ *Occidentem*, *Occidentalis*; ad *Boream*, *Septentrionalis*; ad *Meridiem*, *Australis*: de quibus agendum nobis singularim.

CAPVT I.

De Oceano Eoo, Australi, & Occidentali.

§. 1. *De Eoo.*

EOVVS seu ORIENTALIS à voce *ἠός* nomen habet. Malè Dionysio Afro *Indicum* mare appellatur, quantumlibet eum excusare nitatur eius interpretes Eustathius, nisi Sinas cum Indis confundere velimus. Apud Solinum cap. 26. fit mentio Oceani

N ij

MARE EXTERIVS SEV OCEANVS, LE GRAND OCEAN, SECVNDVM ANTIQVOS ATLANTICVS.

E O V S { Eovs : ab Oriente sic dictus, partie de la mer de la Chine; Archipel de S. Lazare & l'Anchidol.
la mer du } SERICVS : à Seribus populis nomen accepit, partie
Leuant. } de la mer de la Chine.

OCCIDENTALIS, la mer Occidentale, ou du Ponant, & l'Ocean Ethiopique du costé d'Occident.

SEP- TEN- TRI- O- NA- LIS.	BRI- TAN- NI- CVS.	CALLAICVS à Callæcis, ceux de Gallice : partie de la coste de Biscaye.
		CANTABRICVS, à Cantabris, ceux de Biscaye: partie de la coste de Biscaye.
		AQVITANICVS, la coste de Guienne.
		VIRGINIVS, partie du Canal de S. George, ou de Farisi, vulgò, Mor Veridh.
		BRITANNICVS, la mer Britannique, ou la Mâche.
		GERMANICVS, aliter MORIMARVSA, la mer d'Allemagne, ou Germanique.
		HIBERNICVS, partie du Canal de S. George, ou de Farisi, vulgò Mor Veridh.

ARC- TOVM MARE.	ALMACHIVM, seu SCYTHICVM, la mer des Tartares, ou de Tabin.
	CHRONIVM, seu SARMATICVM, Niarenmore : & Peizorke : & Mirmanskou.
	PIGRVM, vbi Thule, partie de la mer Caledonienne.

AVSTRALIS, la mer Australe, quibusdam la mer des Indes.	ERYTHRÆVS la mer rouge.	INDICVS, la mer des Indes.
		ARABICVS SINVS, la mer de la Mecque.
		PERSICVS SINVS, le Golphe Elcatif.
	ARABICVM MARE, coste d'Arabie.	
		ETHIOPICVS, l'Ocean Ethiopique du costé d'Orient.

SERICI, vbi etiam ab Eoo distinguitur; sed fortè vt species à genere. Itaque pars Oceani Orientalis versus Boream dicta est *Oceanus Sericus*, pars Meridionalis nomen generis retinuit.

§. 2. De Oceano Australi.

GRÆCIS Νότιος nuncupatur & Μεσημβρινή θάλασσα, item & *Indicum Mare* à plerisque veterum; sed tum pars pro toto vsurpatur: nam diuiditur in mare *Indicum*, *Erythraeum*, & *Aethiopicum*.

INDICVM dicitur mare ad fauces vsque Sinus Persici, & nomen habet ab *Indis* populis, licèt & alias gentes Imperij Persici alluat.

ERYTHRÆVM mare, seu RVBRVM porrigitur à finibus *Carmanix*, ad *Frassum* vsque Promontorium, iuxta Ptolemæum, qui *Aethiopicum* non agnouit; meliùs ad *Aromata* pro. le *Cap de Guardafu*. Diuiditurque in tres partes apud Plinium lib. 6. cap. 24. in duas effusiones seu Sinus *Persicum*, & *Arabicum*, quem Eustathius *Aethiopicum* nominat, & mare vtrumque committens quod *Azanius Oceanus* dicitur, apud Scriptores vitæ Alexandri *Arabicus*. Quidam tamen existimant *Azanium Oceanum* complecti simul *Aethiopicum* & *Erythraeum*, quod non ausim improbare. Dicitur autem *Erythraeum* vel *Rubrum*: *Primò* à colore apparente qui à sole existit, vt vult Strabo; vel à reflexione montium combustorum vt credit Eustathius. *Secundò* à fonte miniato qui in hoc mare cadit; ita Ctesias Gnidius apud Strabonem. *Tertiò* ab *Erythra* homine Perfa, cuius auspiciis in insulas huius maris Colonix deductæ sunt, sic Agatharcides. *Quartò* ab *Erythra* Persei filio qui in Ogyri insula regnavit, vt ait Plinius. *Quintò* ab arenis flauis; *Sextò* à pluuiis decurrentibus ex montibus quos adurit Sol; quarum opinionum meminere Plinius, & Eustathius.

ÆTHIOPICVS cuius meminere Dionysius, & Solinus, apud quem tamen perperam nominatur *Ægyptius* cap. 26. pars νοτιὰς θάλασσης ab Eustathio nuncupatur.

§. 3. De Oceano Occidentali.

DICITVR aliter *Atlanticus* ab Atlante monte Mauritanix:

Hæc tamen vox apud Tull. 7. de Rep. tribuitur toti *Oceano*. Item *Hesperius* ab Hespero Stella; unde & mare *Vespertinum* apud Martianum Capellam appellatur. Præterea *Magnum* apud Plinium lib. 3. cap. 5. Quod nomen sumitur quoque apud Ciceronem pro toto Oceano.

Iam verò limites eius statuuntur à Ptolemæo linea ducta ab *Artabro* Promontorio ad *Hiberniam*; nam quidquid ab hac lineâ in Orientem vergit tribuitur Oceano Boreali: quamquam Historici loquantur aliter, cùm Plutarchus in *Cæsare Gallicum fretum* in Atlantico collocet, & Zosimus tradat *Rhenum* in Atlanticum effundi.

CAPVT II.

De Oceano Boreali.

OCEANVS ab Artabro Prom. le Cap de Fine terre, ad Septentrionem diffusus aliquando *Borealis* sæpè *Septentrionalis*, nonnumquam *Arctous* nominatur. Quamquam *Arctoum Mare* maxime de eo dicatur quod Britannicis insulis circumfunditur, & *Britannicum* ferè dicitur. Itaque Oceanus Borealis rectè diuiditur in *Britannicum* seu *Arctoum* & *Hyperboreum*, seu *Glaciale*, illud complectitur *Callaicum*, *Cantabricum*, *Gallicum*, *Verginium*, *Hibernicum*, *Deucaledonium*, *Britannicum* propriè dictum, *Germanicum*; hoc *Almachium*, *Chronium*, & *Pigrum*.

§. I. De mari Britannico, vel Arctoo.

CALLAICVS Oceanus nobis suggeritur à Plinio lib. 4. cap. 21. & 22. vbi perperam vocatur *Gallicus*, in vulgatis Codicibus; sed cùm certum sit apud Plinium *Gallicum*, non vltra *Pyrenæum* procedere, sequimur M. S. A *Callaicis*, vel *Gallecis* nomen habet, & ab *Artabro* Pro. ad *Scythicum*, aut paulò vltra promouetur.

CANTABRICVS reliquam Hispaniæ oram alluit ad *Pyrenæos* vsque montes. Ptolemæus tamen quia *Callaicum* omisit, huc ad *Artabrum* Promontorium promouet. At Marcianus Heracleotes capite *αὐτῶν τῆς Ἰβερίας* cum *Arctoum* de nomine communi dicit.

GALLICVS secundum Plinium lib. 4. cap. 19. à *Sequane* Fl. ostiis ad *Pyrenæum* porrigitur, licet aliquid deesse apud Plinium quidam suspicentur, & Gallicum non esse ultra *Ligeris* Fl. ostia extendendum. Certè Ptolemæus, & Heracleotes ab *Ligeri* ad *Pyrenæum*, *Aquitanicum* collocant, quem Tibullus *Santonicum* appellauit.

VERGINIVS seu VERGIIVS nomen habet à *Verginio* Prom. alter *Octopitarum*, vt vult Cambdenus, & Meridionalem *Hiberniæ* oram, simulque extremam *Albionis* partem Occidentalem alluit, vt aiunt Ptolemæus & Heracleotes; sed apud hunc *Ἐργήγιος*, & *ἠωροπόριον* corruptè vocatur.

HIBERNICVS *Ἰβερνίος* Ptolemæo, nisi sit legendum *Ἰβερνίδος*, vt eius sectarius Heracleotes scribit, Hiberniam ab Albione fecernit. Apud Solinum cap. 25. dicitur: *Mare inquietum toto anno, & vadofum, nec nisi pauculis diebus æstiuis nauigabile. Nauigari vimineis alucis, quos circumdant ambitione Bubalorum tergorum. Freti latitudinem esse 120. Mil. Pass.*

DEUCALEDONIVS Ptolem. *Δευκαλιδώνιος*, quem etiam supra Septentrionalem oram extendit à *Nouanto* Pro. ad *Taruedrum*. Sed situ Ptolemæico ex infra dicendis restituto, Deucaledonius Oceanus Occidentalem Albionis partem, & latus Boreale Hiberniæ alluet, cuius loco perperam Ptolemæus *Hyperboreum* affixit, qui meliùs Albionis Septentrionalem oram ab *Taruedro* seu *Orcade* Pro. ad *Veruuium* allambet: sicque rectè omnia concinent; quam coniecturam video Abrahamo Ortelio non displicuisse. *Deucaledonius* dicitur à Syluâ *Caledonia* percelebri, in hoc tractu.

BRITANNICVS *Πρετανικός* Heracleotæ: Plinio lib. 4. cap. 19. *Rheno* & *Sequanâ* fluuiis coërcetur; apud Ptolemæum ab ostio *Orientali Rheni* ad *Gobaum* Pro. Gallix porrigitur: Heracleotæ verò à *Gobæo* ad Galliam Belgicam extenditur, cuius littus Arcteo Oceano verberari ait.

GERMANICVS Ptolemæo *Γερμανίος*, apud quem extenditur ab *Orcade* Prom. ad *Cantium*, & exinde ad *Orientalè ostium Rheni* producitur: vel meliùs secundum emendatum Ptolemæum eius initium non ab *Orcade*, sed à *Veruuiio* desumetur. Nec dissentit à Magistro suo Heracleotes, nisi quod Germanicum Oceanum terminat *Ostio Rheni Occidentali*, non *Orientali*. Iam verò ab alterâ parte ab *Ostio Rheni* ad promontorium *Rubeas* hodie *Nort Cap*, seu

seu *Norkim*, extenditur Plinio teste cap. 13. lib. 4. vbi ex Philemone notat hoc mare ad Rubeas Prom. à Cymbris *MORIMARVSA* cognominari, quæ vox *Mare Mortuum* sonat. Quæ verba duplicem patiuntur expositionem: prima est Cluuerij, qui vocem hanc à *Cymbris* sumit pro *Cymbricâ Chersoneso*: altera apud *Cymbros* significare putat, tum quia absurdum esset mare ad Daniam dictum esse *Mortuum*, tum quia malè ingentem peninsulam pro termino Plinius vsurpasset. Claudianus Germanicum *Cymbricum* appellat, siquidem in eum effundit Fl. Rhenum.

Germanici effusio est *MARE BALTHICVM* de quo veteres tubanter admodum scripsere, aliter *Codanus Sinus*, & *Balthicum* mare dicitur ab insulâ *Balthia*, cuius meminit apud Plinium *Timæus*, *Diodoro*, & *Pythæa Bassia*. *Codanus* autem ab insulâ *Codanonia*, cuius mentio apud *Melam*, quia satius maria à terris, quàm terras à maribus accipere nomen.

§. 2. De Mari Concreto seu Glaciali.

Huius Maris reperio nomina plurima: nam aliquando *Hyperboreum* appellatur, quòd hinc frigidior ventus existeret: aliquando *Concretum* *πετρωδὸς*; aliquando *Mortuum* *νεκρον*, ob debilem Solis illic potentiam, vel quia nullis æstibus aut motibus hoc mare crederent veteres intumescere; *Cymbris* autem *Morimarusa* vt suprâ innuimus. *Iuuenalis* Satyra 2. *Glacialem* dixit, quoniam gelu totum rigere plerique veterum putauere; licèt id *Galenus*, atque *Macrobius* constanter inficiati sint, dixerintque aquam tantùm in mari concrefcere, quæ ex fluminibus defluens nondum falsuginem contraxisset: quod verissimum esse recentes *Argonautæ* detexere. Et verò quomodo vehemens hic æstus maris fluctus concrefcere pateretur? vt pluribus ostendit *Paulus Merula*, qui *Cosmographiam* suam *Batauis* consecrauit, à quibus facilè mendacij potuisset argui. Mare autem hoc *Concretum* diuiditur apud probatos auctores in *Almachium*, *Chronium*, & *Pigrum*.

ALMACHIUM tradit *Hecatæus* apud *Plin.* lib. 4. cap. 13. nominari *Oceanum Septentrionalem*, & hanc vocem significare linguâ *Scythicâ* *Mare congelatum*: quod extendi puto ex verbis *Plinij* ab *Oceano Eoo* ad *Fl. Paropamisum*, quem *Ptolemæus* *Oechardem* appellare videtur, licèt contrà sentiat *Cluuerius*, qui

hîc multa turbat, atque confundit: probabile est quoque dictum esse SCYTHICVM.

CHRONIVM seu *Saturnium* porrigitur à Fl. Paropamisio ad *Rubeas Prom.* vulgò *Nort Cap*, aut *Novikin* ex Plinij mente, atque dictis. Sic autem appellatur vel à virilibus Saturni huc proiectis, vel à planetâ Saturni hîc dominante, vel quod hîc regiones abundant plumbo, ideóque carcer Saturni finguntur à Mythologis: at plumbum exprimi nomine Saturni à Chymicis quis ambigit? Quod autem Dalecampius hanc dictionem *Chromium* deflectit à voce *Groenland* minimum vaticinatur.

PIGRVM supra Scotiam versus Thulem & *Rubeas Prom.* extendebatur, & à Tacito *immutum* dicitur, & *grave remigantibus*, & ne ventis quidem attolli posse. Cuius lentoris multas causas proferunt veteres. Tacitus, Dionysius & Eustathius id referunt in Solis abcessum. Tacitus putat quoque tantam molem non posse vento commoueri. Festus Auienus credit nullos hîc ventos esse, quia hîc terræ rariores ex quibus exhalatio ventorum materies, quod ex libris Olai refutatur. Idem Festus causam refundit in algam marinam, quam *Fucum* appellat, quâ irretiuntur naues. Himilco Carthaginensis qui eodem tempore iustravit Borealem plagam, quo Hanno Australem, lentum hoc esse scripsit mare ob belluas, & pisces innumeros inter quos reptât potiùs naues, quàm procedunt. Pytheas denique Massiliensis apud Strab. lib. I. vulgavit hoc mare *Εοικὸς πνεύμονι θαλάσσιω*, simile *pulmoni marino*, ideóque *μήτε πορευτὸν, μήτε πλωτὸν εἶναι*, neque pedibus, neque nauibus traici posse, cuius se mendacij testem profiteretur.

CAPVT III.

De Mari interno in genere.

DE hoc mari quatuor consideramus in præsentia, Nomen, Coniunctionem, Ortum, Diuisionem.

NOMEN I. & communissimum *Mediterraneum*, quod medias terras subeat. II. *Interior* ἢ ἔσω θάλασσα, ob eandem causam. III. *Pontus* apud Herodotum in Melpomene, vbi ait Geryonem ἔξω Πόντου habitasse *extra Pontum*. IV. Scriptoribus Latinis & Græcis *nostrum* ἢ κατ' ἡμᾶς. V. Videtur à Pomponio Mela lib.

1. *Lybicum* nominari, vnde & à Luitprando Ticinensi *Africanum* appellatur. v. *Mare Magnum* tam apud Sacros quàm Prophanos auctores vocatur. *Mare Tharsis* ei proprium non est, sed Oceano quoque conceditur in sacris Codicibus. vii. Denique Solinus cap. 26. hoc quoque *Mare Oceanum* appellauit.

CONIUNCTIO vtrum fuerit à initio mundi videntur plerique veterum negasse. Diodorus Sic. lib. 5. cap. 2. Strabo lib. 2. Seneca lib. 6. Natur. quæst. cap. 29. Plinius lib. 3. in Procemio, & lib. 6. cap. 1. Solinus cap. 26. vt Poëtas omittam. Eratosthenes apud Strabonem duas proponit rationes quibus id conficiat, quas idem Strabo irridet non confutat, prima erat de diuersitate soli, altera de *tanîâ* sub mari latente. Quomodo autem hæc duo maria, olim separata, coniuncta sint, duæ reperiuntur antiquorum opiniones. Prima est Mythologorum, qui hoc affingunt Herculi, quibus & subscribit Diodorus Sic. lib. 5. cap. 2. Altera id tribuit Oceani æstibus, cuius auctores Seneca lib. 6. Nat. quæst. cap. 29. Plinius lib. 6. cap. 1. Eratosthenes apud Strabonem modum distinctiùs explicat cùm ait, Fluios priùs stagnantes, deinde mari receptos, loca hæc detexisse quæ priùs *Palustria* erant *παραβάδν*. Faucet & huic opinioni, qui apud Marianam lib. 1. Rerum Hisp. dicunt, montes illos quos *Columnas Herculis* vocant, aggere comportato excitatos esse.

ORTVS Mediterranei maris à veteribus in controuersiam reuocatus est, inquit Solinus cap. 22. *Aliqui* ex Oceano prodire putauerunt, inter quos numerabis auctorem lib. de mundo. *Alij* ex Ponto dixerunt existere, quia ab Euxino æstus profluus nunquam recipitur, quod argumentum non inane Solinus vocat, cuiusque meminit Plinius lib. 4. Et nos aliàs hanc quæstionem iterum expendemus. In præsentia statuimus, à primo rerum molitore sic esse fusa maria, vt aliqua terram circumluerent, alia eandem subirent.

DIVISIO quoque illius maris non vna proponitur ab antiquis,

Prima est Strabonis lib. 1. in *Dextrum* latus & *Sinistrum*; hoc *Europam*, illud *Africam* putat alluere.

Secunda est Plinij, Solini, & aliorum in quatuor sinus. *Primus* à freto Gaditano ad Siciliam extenditur: *Secundus* à freto Siciliæ, ad montes Acroceraunios: *Tertius* hinc ad Hellespontum: *Quar-*

tus Ponto Euxino conficitur.

Tertia est Pomponij Melæ in tres tantum Sinus: sic enim loquitur cap. 3. lib. 1. *Mare quod primo Sinu accipit Ægeum dicitur: quod sequenti in ore Ionium, Adriaticum interius: quod ultimo nos Tuscum, Graij Tyrrhenum perhibent.*

Quarta est Strabonis lib. 2. in 5. Sinus, nam quatuor Plinianis addit quintum, quod oppositum Euxino vocat ad dextrum Asiæ Minoris latus, conflatum ex Ægyptio, Pamphylo, & Illico; quem vnâ voce Eustathius in Dionysium Παρθένος κόλπον appellauit.

Quinta est Solini cap. 26. vbi mare interius ita diuidit: *Ægyptium Pelagus Asia datur: Gallicum Europe; Africum Libye: his vt queque proxima sunt venerunt in partes partium.* Sed hac diuisione Ægeum, & Euxinum excludit.

Sexta est Aristotelis 2. Meteor. cap. 1. vbi agit de profunditate maris, & sic enumerat hæc nomina, Πόντος, Αἰγαῖος, Σικελικός, Σαρδονικός, Τυρρηνικός; vbi tamen transpositio irrepfit, nam Tyrrhenum præcedere debet Sardoum.

Septima denique ex omnibus illis conflat, diuiditque mare Interius in Sardoum, Tyrrhenum, Ionium, Ægeum, Euxinum, Parthenium, Libycum: quibus iunges Caspium, siquidem hoc cum Euxino iunctum cuniculis, plerique contendunt.

CAPVT IV.

De Sardoo & Tyrrheno.

§. 1. De Sardoo.

SARDOVM mare dicebatur quidquid à freto *Gaditano* ad *Sardiniam* porrigitur, vt ex Aristotele constat 2. Met. cap. 1. Eratosthene apud Plinium lib. 3. cap. 3. Strabone lib. 5. Polybio denique lib. 3. apud quem Rhodanus Fl. cadit in Sardoum mare.

Sed amplum illud maris spatium varia fortitur nomina, ex regionibus quas alluit, ea nos ex Ptolemæo, Strabone, Plinio, Melæ, & aliis colligemus.

IBERICVM ab vtroque latere Libyæ, & Europæ decurrit, & nomen habet ab *Ibero* nobilissimo Hispaniæ fluuio. Eius limites Ptolem. assignat versus Hispaniam *Charidemi Prom.* versus

Mauritaniam *ostium Fl. Malue*, Strabo tamen lib. 2. & Scylax versus Europam hoc ad Rhodanum fluuium promouent: Dionysius toti Hispaniæ coextendit, quod & Plinius facit, sed HISPANICVM vocat: Ioannes Mariana Hist. lib. 1. cap. 13. Ibero Fl. coërcet, sed auctorem antiquum non laudat.

BALEARICVM ab insulis Balearibus dictum quas alluit apud Ptolemæum ab *Charidemo* Prom. ad *radices* montis *Pyrenæi* extenditur.

GALLICVM ab eodem *Pyrenæi* pede ad *Varum* Fl. Italiae limitem effunditur. Apud Solinum *Oceanus Gallicus* vocatur, à Strabone *Ora Celtica*, ab Eustathio *Galaticum mare*.

LIGUSTICVM apud Ptol. duobus fluuiis restringitur *Varo*, & *Marcallâ*, vulgò *Macra*, & ad Oram *Corfiæ* dilatatur. Prolaris autem Liguria limitibus ad *Arnum* vsque fluuium extensum est; sicut & olim *Rhodanum* vsque, vt ex Scylace colligimus. Apud Eustathium pars eius mare CYRNIUM nominatur videlicet ad *Corficam* quæ & *Cyrnos* dicta est. *Αλμυρόν* apud Dionysium non propriè, sed Poëtico flexu appellatur, sicut & *Λιγυστία ἀλμύ* *Ligustica salugo*.

SARDOVM propriè dictum insulæ *Sardinie* occiduum littus lauat, & *Mauritaniam Casariensem* inter fluuios *Maluam*, & *Ampfagam*. Hoc Mare ait Dionysius *μορμύραθεν* *infremere*; quam vocem reddit Priscianus *linefcere*, non malè, ob eius profunditatem cuius Strabo, Plinius, & Aristoteles meminere. Quod autem apud Strabonem *Xilandri* Latinum legitur iunctum *Cretico*, *Siculo*, & *Myrtoo*, ineptè vox *Myrtoum* irrepsit, quâ Græcus textus caret, quod Casaubonus non aduertit.

§. 2. De Tyrrheno Mari.

TYRRHENVM mare à Tyrrhenis piratis nomen habet, qui hoc mari potiti sunt, vt ait Dionysius; aut vt eius Scholiastes hîc sui latrocinij fixere sedem: vel vt ait Isidorus, quod in illud sese præcipitassent. Dionysius *Halicarnasseus* AVSONIVM quoque dictum esse ait, ab *Ausonibus* populis eius oram incolentibus. Dicitur aliter & TVSCVM, item & INFERVVM; apud Plinium NOTIVM pro quo malè legitur apud Solinum *Ionium*. Eius autem maris limites apud Ptolemæum sunt *Marcalla* Fl. &

MARE INTERIVS SEV MEDITERRANEVM
SECYNDVM VETERES.

- SARDOVVM *proprie dictum* inter *Ampisagam* & *Maluam* in *Mauritania* & ad *Sardinia* occidentum latus.
- SAR- DOVM. } IBERICVM à *Freto* ad Promontorium *Charidemi*.
 } BALEARICVM à Promont. *Charidemi*, ad *Fanum Veneris*.
 } GALLICVM à *Fano Veneris*, ad *Varum Fl.*
 } LIGVSTICVM à *Varo Fluvio* ad *Macram Fl.* aut *Arnum*.
- TYRRHENVM seu TVSCVM aut INFERVM, ab *Arno Fl.* ad *Fretum Siculum*.
- IONIVM *dictum* & Celticum & Chronium. } IONIVM *proprie dictum*, quidquid maris funditur à *Iapygiâ* Prom. ad *Garganum*, & à *Lisso Fl.* ad *Cassiopeum portum*.
 } SINVS ADRIATICVS, quidquid est maris supra *Garganum montem*, & *Lissum Fl.*
 } MARE AVSONIVM, seu SICVLVM, item & quibusdam *Hadriaticum* ab *Acrâ Iapygiâ* ad *Ceraunios montes*, & quidquid inde in meridiem vergit.
- ÆGÆVM. } CRETICVM quidquid interiacet inter Promontoria *Tenarum*, *Scyllæum*, cornu *Arietis*, & *Samonium*.
 } MYRTOVM à *Scyllæo* ad *Eubœæ Botealia*, & *Seriphum insulâ*.
 } MACEDONICVM ad *Macedoniam* & *Thraciam*.
 } GRÆCIENSE, ad *Helladem*.
 } ÆGÆVM *proprie dictum* continet *Græciense*, & *Macedonicum*, & à quibusdam promouetur ad *Lesbum*.
 } ICARIVM ab *Helleponto* seu *Lesbo*, ad *Gnidum urbem*, & *Seriphum insulam*.
 } CARPATHIVM } Ferè ista duo maria confunduntur, & continet quidquid porrigitur à *Gnido* ad *Lyciâ*.
 } RHODIENSE.
- PARTHIVM, seu SINVS VIRGINIS. } LYCIVM. Ad littus *Lyciæ*.
 } PAMPHYLIVM. Ad *Pamphyliam*.
 } ISSICVM, seu CILICIVM ad *Ciliciam*.
 } SYRIACVM. Ab *Ippo* ad *Corseum Fl.* & *Amathuntem Cypri*.
 } PHOENICIVM, quibusdam SIDONIVM, à *Corseo* ad *Gazam*.
 } IONIVM ALTERVM à *Gaza* ad *Agyptum*.
 } EGYPTIVM, seu PHARIVM à *Peluso* ad *Axillam villam*.
- LIBYCVM. } LIBYCVM *proprie dictum* ab *Axillâ* ad *Syrtim Maiorem*.
 } AFRICANVM, à maiore *Syrti* ad *Sardiniam*, & *Fl. Audum*.
- PONTVS EVXINVS. } Pars Orientalis } Separatè per lineam ductam à cornu *Arietis* Promontorio in *Tauricâ*, ad *Carambim* in *Asia Minore*.
 } Pars Occidentalis.
- CASPIVM, seu HYRCANVM. } SCYTHICVM à *Rhymnico Fl.* ad Orientem.
 } ALBANVM ad oram *Albania*.
 } CASPIVM à *Cyro Fl.* ad *Hyrcaniam*.
 } HYRCANVM ab *Hyrcaniâ* in Orientem.

Fretum Siculum. Certè de Freto Siculo omnes penè consentiunt Scylax, Thucydides, Strabo, Plinius, Philostratus. Pomponius Mela lib. 2. illud mare restringit fluuio *Metauro*, qui paulò supra Fretum influit in idem mare. Procopius 1° Vandalicarum ad *Gaurum & Melitam* insulas hoc extendit, & illas facit limites Tyrreni maris, & Adriatici. Dilatatur ab Dionysio, Afro, Eustathio, Prisciano, Auieno, qui illud ad Africam extendunt: Pomponius Mela ad Gallias vsque.

CAPVT QVINTVM.

De Mari Ionio.

REM aggredimur impeditissimam, & in quâ Philippi Cluerij etiam desiderata est industria. Nam Diatribâ, quam addidit Italiæ suæ, rem obscurasse videtur potius, quàm illustrasse. Dicit tamen potest hunc fœtum tanti viri posthumum fuisse, quod ex aliquot lacunis, & mendis arguitur.

§. 1. *De Mari Ionio in genere.*

MARE illud quod Græciam inter Italiâque diffunditur à *Freto Siculo* ad partem *Occidentalem Crete*, dictum est.

Primò CHRONIVM, inquit Apollonij vetus Scholiastes quod ad illud *Saturnus habitauit*: vel vt Eustathius à *Chroniâ* insulâ, quæ vbi sita fuerit, incertum est. Tzerzes etiam ait vocatum esse *Rheæ sinum*, sed auctorem non laudat.

Secundò CELTICVM: ita difertè vetus Apollonij Scholiastes ad lib. 3.

Tertiò IONIVM de quo nomine §. 6. Sic intelliges Poëtas collocantes Strophadas in *Ionio* mari. Dicitur aliter à Marone *Ionium immensum*.

Quartò ADRIAS & mare *ADRIATICVM*, vt agnoscitur ex Strabone lib. 2. & Philostrato 2. de Iconibus.

Quintò AVSONIVM ab Ausonibus Italiæ populis.

Sextò SICVLVM ab insulâ Siciliâ cuius latus Orientale aluit.

§. 2.

§. 2. De Mari supero.

MARE *superum* sic appellatum est, quod Italiæ parti Boreali incumbit; quoniam apud Geographos Septentrio pars dicitur *Superior*, ut *Meridies* nominatur *Inferior*, nisi fortè habeatur ratio Maris, aut maioris alicuius fluuij. De limitibus autem, & amplitudine maris superi tres inveniuntur sententiæ.

Prima eaque communissima *Siculo Freto* mare Superum & Inferum diuidit. Ita ferè omnes Geographi, & Historici.

Secunda est Marciani Capellæ lib. 6. distinguentis duo hæc maria per urbem *Hydruntem*.

Tertia est Plinij lib. 3. cap. 26. per *Iapygiam* Prom. hæc maria determinantis: qui tamen parùm constanter in hoc negotio videtur locutus; ut ante me Cluuerius obseruauit.

§. 3. De Sinu Adriatico, seu Ionio.

MARE supra Italiam terras subiens *Sinus Adriaticus*, vulgò à veteribus dictus est, ab Scylace & Eustathio *Ionius Sinus*. Quamquam Plinius & Mela primam eius Sinus partem, seu Meridionalem *Ionium*, secundam & interiorem *Adriaticum* appellent. Iam illius fines consideremus.

DE INITIO huius Sinus quatuor sententiæ reperiuntur.

Prima est Scylacis hunc Sinum inchoantis à *Iapygiâ*, seu *Salentino* Promontorio, & montibus *Acrocerauniis*.

Secunda Plinij lib. 3. cap. 11. inter *Hydruntem* & *Apolloniam*, ubi breuissimus ex Italiâ in Græciam transitus, atque ubi Pyrrhus Epirota primùm, deinde Varro Classis Pompeianæ præfectus iter pedestre, iactis molibus, continuare voluerunt.

Tertia Polybij assignantis *Cocynum* Pro. hodie *capo de Stillo*.

Quarta denique Ptolemæi lib. 2. cap. 17. & lib. 3. cap. 1. incipientis hunc Sinum à *Gargano* monte in *Italia*, & *Lisso* flumine in *Illyride*.

DE FINE quatuor quoque leguntur sententiæ.

Prima est Procopij 2. Gothicorum claudentis *Ionium Sinum* ad *Rauennam*.

Secunda Ptole. lib. 2. cap. 17. ad Fl. *Tilauemptum*, vbi intimum Adriatici Sinus recessum constituit.

Tertia est Plinij, & Strabonis ad urbem *Aquileiam*.

Quarta denique Melæ lib. 2. cap. 3. ad *Tergestem* urbem.

Porro reperio eundem Sinum in tres partes diuidi: quæ enim Italix affunditur, *Italicum latus* dicitur: quæ Illyridem lauat *Illyricum* ita Strabo: denique pars intima Sinus *Mare Aquileiense*, apud Dionysium nuncupatur Πόντος Ακωλιός. Quod dixi de *Italico latere* intelliges apud Iustinum ad Fretum vsque Siculum extendi, cum ait lib. 22. Dionysium bellum mouisse in Græcos *proxima Italici maris litora tenentes*, Illyricum autem latus apud Scriptores mediæ ætatis inuenio *Dalmaticum* dici.

§. 4. De Mari Ausonio, seu Siculo.

ALTERA pars magni Maris à Prom. *Iapygia* in Meridiem *Ausonium* mare prius dicebatur, postea verò *Siculum*, vt ait Strabo lib. 2. Et *Ausonium* ab Ausonibus populis, quos tamen negat Strabo ad hoc mare habitasse. Alij Straboni repugnant, *Nicanter*, *Antonius Liberalis*, & *Suidas*. Exinde autem Siculis in Sicilia rerum potentibus dictum est *Siculum*, à Græcis, itémque γλυκῆα θάλασσα ob dulces cibos, & lautitias per illud ex Græciâ & Asiâ subuectas, vt notat ex Athenæo *Eustathius*.

Huius autem Maris limites sunt ex Strabone, ora *Orientalis Sicilia*, pars Italix à *Freto Siculo* ad *Pro. Salentinum*, exinde ad *Cretæ* Promontoria, & *Peloponnesum*.

Isidorus in eo inuenit *Achaicum*, & *Epiroticum* mare. Nam lib. 13. cap. 16. Ionium diuidit in *Siculum*, *Epiroticum*, & *Achaicum*: sed *Achaici* nullus veterum meminit, *Epirotici* tantum *Serulus* in 3. *Æneid.*

§. 5. De Mari Adriatico.

ADRIATICVM mare, seu *HADRIATICVM*, vt liquet ex marmoribus, Poëtis *Adriacum*, *Adrianum* *Scymno*, *Cicero*ni, & *Floro*, antea *ATRIACVM*, ait *Plinius* lib. 3. cap. 16. ab vrbe *Attria* *Colonia Tuscorum* in paludibus, vulgò *Septemmaria*.

Idem de Atriâ Strabo lib. 5. Paulus Diaconus rerum Longobard. lib. 2. cap. 19. perperam originem huius maris trahit ab *Atriâ* vrbe Piceni.

Eius Maris termini apud Ptolemæum lib. 3. cap. 1. 4. 14. 15. 17. à *Freto Siculo* ad *Iapygiam* Pro. *Ora Sicilia Orientalis*, in Epiro à portu *Castiopen* ad *Acheloum* amnem, *ora Corinthiaci Sinus*, *Peloponnesi* ora occidua & *Meridionalis Cretam* vsque. Vnde colliges *Adriaticum* Ptolemæi esse idem cum *Siculo* Strabonis, si eximas exiguam illam oram, quæ à iugis *Acrocerauniis*, ad *Castiopen* portum excurrit.

Diuiditur autem Mare Adriaticum pressius sumptum, in tres Sinus, de quibus in Italiâ distinctiùs, *Tarentinum*, *Scyllaccum*, & *Brutium*.

§. 6. De Ionio Mari proprie sumpto.

IONIVM, Ptol. *Ιόνιον*, vnde dictum sit disputant eruditi, & adhuc sub iudice lis est. Quidam ab Ionum naufragio dictum volunt, perperam, nam *Ιώνες* Græcè, *Ιόνιος* verò *κόλπος* ita scribuntur; tamen legitur apud Polybium *Ιόνιον*. Alij ab *Ione* Adriæ patre. Solinus & Marcianus Capella ab Ioniâ extremâ parte Italiæ, quæ sic dicta est ab *Ione* Naulochi filia quam Hercules interemit. Homeri interpres ab Ionio quodam ab Hercule cæso. Alij denique vt *Æschylus*, *Eustathius*, *Seruius* & alij plures, ab errore Ius Inachi filia.

Iam verò limites eius sic proponit Ptolemæus lib. 3. cap. 1. lib. 2. cap. 17. lib. 3. cap. 14. Ab *Iapygia* Pro. ad *Garganum*: à *Lisso* Fl. ad *Celidnum* amnem, & hinc ab portum *Castiopen*. Plinius paulo aliter de hoc Ionio loquitur: videtur enim illud constituere ex *Apolonia* ad *Hydruntem*; de aliis terminis secundum Plinium non est facile statuere. Sic intellige locum Liuij lib. 23. vbi Philippus Macedo tantum Ionio mari discretus ab Italiâ dicitur.

Obseruabis item hic Plinium aliter ab aliis loqui. Quem enim alij dixerunt *Ionium Sinum*, ille *Adriaticum* nominat, & quod illi *Mare Adriaticum* hic *Ionium*: in parte autem inferiori huius maris collocat *Ionium* & *Siculum*, cum alij tantum *Siculi* meminerint. Videtur etiam vltra alios extendere, cum *Ionium* diuidat in *Siculum* & *Creticum*, de quo §. 1. cap. sequentis.

Atque hæcenus de impeditissimâ questione: de qua si expedire loqui vo-
lueris dices Ionium latè sumptum in tres partes diuidi, in Sinum Io-
nium, seu Adriaticum, Mare Ionium propriè dictum, & Mare Au-
fonium, seu Siculum.

CAPVT SEXTVM.

De Mari Ægæo.

NEQVE minùs in hâc parte maris Mediterranei laborandum
fuit, propter auctores distractos in contraria.

§. 1. De Ægæo Mari latè sumpto.

PRIMUM hîc agemus de eius nomine, deinde de eius limiti-
bus. Quod ad nomen attinet,

Primò dictum videtur fuisse CARICVM vt legitur apud ve-
terem Thucydidis Scholiastem, quoniam Cares in Ægæi insulis
diu habitarunt, quos tandem abegit Minos, ex quo

Secundò vocatum est MINOIVM, vt dicitur ab Apollonio, &
aliquot eius insulæ Minoïdes.

Tertiò, MARE GRÆCVM tempore Thucydidis, vt ipse asse-
rit lib. 1.

Quartò apud Apollonium & Homerum dicitur MELAS, vel à
Melane filio Phryxi, vel à Fluuio Melâ qui in hoc cadit ex Thra-
ciâ in Sinum cognominem.

Quintò in Epitome Strabonis ASIATICVM dici videtur,
quandoquidem in eo & Cycladas, & Sporadas locat, & ad Troa-
dem, Macedoniam & Samothracen illud extendit.

Sextò denique apud Maronem 5. Æneidos ARGOLICVM Argo-
licòque mari deprensus, &c.

Terminos autem eius statuo 1. Hellepontum, 2. Mare Siculum,
aut Aufonium, 3. denique Parthenium seu Virginis Sinum. Pri-
mum omnes penè Geographi veteres asserunt: secundum Plinius,
Melâ, Strabo: Tertium denique Dionysius, & ex eo Eustathius.

§. 2. De Mari Cretico.

CRETICVM ab insulâ Cretâ nomen habet, & cum Myrto

à Strabone confundi videtur: certè hinc Myrtoï nomen expunxit Ptolemæus & aliò transtulit, qui etiam Creticum extendit à Maleâ extremâ ad Sunium Prom. eoque includit aliquot insulas.

Sed satiùs in duo maria hoc spatium diuiditur; atque vt de Myrtoo taceam de quo mox, CRETICVM continet quidquid iacet inter *Tanarum* Laconia, *Scyllæum* Argia, *Cornu Arietis*, & *Samonium* Promontoria Cretæ, vt ex Strabone, Ptolemæo, Plinio, & Dionysio colligo. Quod enim apud Melam ad *Acritam* Pro. videatur extendi, vt apud Valerium Flaccum ad *Strophadas*, duo illi Scriptores parùm accuratè locuti sunt.

§. 3. De Mari Myrtoo.

MYRTOVM nuncupatum est, vel ab Myrtoo Onomai Aurigâ in illud à Pelope præcipitato: vel à paruâ insulâ quæ *cernitur Macedoniam à Geresso pesentibus*, vt loquitur Plinius lib. 4. cap. 11. vel vt ait Pausanias in Arcadicis, *Ἰπὸ γλακίος Μυρτῶς*.

Limites illius sunt. Incipit à *Scyllæo* Prom. & terminatur ad *Sunium* Pro. Atticæ: Pausanias ad *Eubeam* extendit, imò & Plinius ad *Eubææ* Septentrionalia, si quidem ait Myrtoum totam Atticam alluere. Sed de limite Orientali difficultas maior, cui causam præbuere Strabo, & eius Epitomistes. Strabo enim tribuit mille ducenta stadia, ideóque ei assignat aliquot Cycladas; sed Epitomistes *Ἰσθμικῶς* ad quatuor millia, & ducenta stadia protulit, quem parùm cautè hac parte secutus est Nicolaus Gerbelius; neque enim tanta est illius Maris amplitudo. Inducti sunt in fraudem viri boni, quòd longitudinem huius maris Strabo dixisset continere *σαδῖς ἀδὲ τετρακχιλίς, ἢ μικρῶ πλείς*, loqui credidere de longitudine sumpta *Γεωγραφικῶς*, non autem *Γεωμετρικῶς*. Sed nos iterum de hoc limite in *Icario*, cui committitur.

Supereft excutiendus Ptolemæus qui cap. 2. lib. 5. contra veteres omnes Myrtoum collocat inter *Samum* insulam, & Peninsulam vbi *Halicarnassus*, ac proinde inter *Icarium*, & *Rhodiense*. Nicolaus Gerbelius vt Ptolemæum tutaretur, eius sententiæ fautorem laudauit Horatium, qui lib. 1. Carm. Ode 1. statim post Myrtoum, *Icarium* appellauit.

Myrtoum pauidus nauia secet mare;
Luctantem Icaris fluctibus Africum.

Sed hinc nihil conficitur; loquitur enim de maribus obnoxiiis tempestati. Et ut aliquid concedamus, ostendemus duo hæc maria inter se committi, sed ab Occidente in Orientem, non à Meridie in Septentrionem.

§. 4. De Mari Macedonico, & Græciensi.

MACEDONICVM non vni duntaxat affunditur Macedoniæ, sed littus Australe Thraciæ lauat: ita disertè Plinius lib. 4. cap. XII.

GRÆCIENSE Græciam alluit, & fortè est *Argolicum* Maronis lib. 5. Dictum esse videtur etiam *Ionium*, quod à Seneca in Thebæide ad Hellespontum vsque promouetur:

Hinc quæ relinquit nomen Iouis maris

Fauces Abydi Sestos opposita premit.

Sicque *Ionium* illud diuidi potuit apud Plinium in *Siculum*, & *Creticum*.

§. 5. De Ægeo propriè dicto.

ÆGEVM mare dictum est, vel ut ait Festus Pompeius quod insulæ huius maris non malè repræsentent gregem Caprarum (*αἴξ Capra*) & fluctus ad illas Caprarum more lasciuire videantur: vel ut ait Plinius lib. 4. cap. XI. à Scopulo inter *Tenum* (malè *Tendum*) & *Chium*: vel ut Eustathius ad primum Iliados ab Ægeone pirata qui vsus est Eubæâ insulâ pro *Ἰπυρνεῖα*: vel denique ut mauult Strabo ab Ægis Euboicis. Termini illius maris varij à Strabone, & Plinio statuuntur. Strabo enim lib. 7. illud mare non affundit toti Thraciæ, sed ad *Strymonem*, (aut ut habet alia lectio) ad *Nessum* tantùm promouet; Ptolemæus autem extendere videtur ad Fl. Melanem Plinius verò cap. XI. lib. 3. Ægeum quidem mare, per Sinum *Melana* interruptit; sed lib. 5. cap. 2. promouet à *Sigæo* Prom. ad *Argenum* Pro. insulæ Chio respondens.

§. 6. De Icario Mari.

ICARIVM mare nomen accepit ab Icaro, qui liquefactis alis in hoc mare cecidit, ut mythologi; aut nimium extendens alas ventorum nauigio suo, hinc naufragium passus est, ut Palephatus

lib. 1. Tamen Strabo, lib. 14. & Plinius ab Insulâ denominatum malunt.

De huius amplitudine non levis difficultas, seu Austrum, seu Boream, siue Orientem, siue Occidentem spectaueris.

Si Orientem consideres, reperies apud Strabonis Compactorem *Asiaticum* appellari: vbi tamen nonnulli audaciores pro *Ασιανική* reponunt *Ιχθελον*: sed apud ipsum Strabonem dicitur, quod *Ἐγέο* deinceps est, & ad illud *Ἐολιδem*, *Ιουίαν*, *Καρίαν*, & *Λυκίαν* affigit, quibus verbis fatis exprimitur *Icarium* mare. Verùm discretè Solinus cap. 26. *Asiaticum* nominat.

De extensione in *Boream* duas inuenio sententias. *Prima* Ptolemæi lib. 5. qui *Icarium* mare inter *Argenum* Pro. & *Pyrrham* urbem restringit, & tres insulas eluere docet *Icariam*, *Chium*, & *Samum*. *Alterâ* Strabonis, qui lib. 2. *Icarium* inchoat ab *Helleponto*.

A Meridie disiungi puto per lineam ductam ab urbe *Gnido* ad *Samonium* Pro. quod ex Strabone lib. 10. didici.

De termino Occidentali, qui *Myrtoo* Orientalis est, ita statuit Plinius lib. 4. cap. 11. *Icarium* mare dicitur, quod est inter *Samum* & *Myconum*. Sed hunc limitem magis promouet *Sophoclis* vetus *Scholiastes*, & eo *Delum* includit. Quod autem Plinius lib. 4. cap. 12. ait *Cycladas* & *Sporadas* circumfundi ab Occidente *Myrtoo*, ab Oriente *Icario*, sicut à Septentrione, & à Meridie verò *Cretico*, & *Carpathio*, tantum abest vt quæstionem soluat, quin potius confundit.

§. 7. De Mari *Carpathio*, & *Rhodiensi*.

HÆC duo maria in vnum reduximus, quoniam Strabo lib. 2. *Carpathium* protrahit μέχρι Ρόδου, apud quem, & perperam legitur ἡ Κύρως pro Καρπάθου. Meminit tamen idem Strabo *Rhodijs* maris, seu ἀναχύσεως Ροδίας. Plinius lib. 4. cap. 12. *Carpathium* coniungit cum *Cretico* ab Occidente, à Septentrione cum *Icario*, de aliis terminis tacet. Ptolemæus verò quamquam cap. 2. lib. 5. *Rhodiensis* maris terminos posuerit *Gnidum*, & *Caunum* in finibus *Lyciæ*, & lib. 3. cap. 17. latus Orientale *Cretæ* dixerit allui *Carpathio* mari: postea tamen vbi cap. 2. lib. 5. insulas commemorat permiscere videtur Ροδιακὸν ἡ Καρπάθιον. Item Strabo oblitus eorū quæ dixerat lib. 2. malè lib. 10. insulam *Co* in mari *Carpathio* locat.

CAPVT VII.

De Mari Parthenio, seu Sinu Virginis.

HVIYS vocis meminit Eustathius in Dionysium, Πέλαγος ἔξ Παρθένου κόλπου Ἐλάδου οἱ Παλαῖοι, ob Europam ex Phœni-
ciâ in Cretam per hunc maris tractum deportatam; Quare Mani-
lius lib. 4. sic cecinit de hoc mari:

Ille puellari donauit nomine fluctus,

Et monumenta sub hoc titulo sacrauit amoris.

Inde intelliges quare Ammianus Marcel. Orontem Fl. deuoluat in mare *Parthenium*; itémque cur lib. 22. Issicum mare *Parthenium* nuncupet. Ortelius *Parthenij* nomen à vrbe *Paratonio* deducit, quæ apud Æthicum *Parthenium* appellatur. Dicitur aliter hoc mare ab Eustathio *φαια θαλασσα*, à Solino cap. 26. vt præmonui-
mus *Aegyptium*, itémque etiam à Strabone lib. 10. Siquidem *Aegyptium* Cretico, & Carpathio connectit. Vastus autem hic tractus maris in sequentia maria distribuitur.

LYCIUM à Lyciâ Asiæ Minoris Prouinciâ. Plinius in eo Rhodum collocat. Sed Ptolemæus lib. 5. cap. 3. illud vrbe Lyciæ extremâ *Calindâ* restringit ab Occidente.

PAMPHYLIVM à Pamphylîâ regione: de quo dissident Plinius, & Ptolemæus; quorum hic *Crambusam* insulam in Pamphylia collocat, ille in Lycio. Strabo lib. 2. *Pamphylum* cum *Lycio* confundit; & illud extendit ad *Cyprum*. Sed hoc mare Strabo & Eustathius *Κόλπος* vocant.

ISSICVM seu **CILICIVM** mare, inter *Cyprum* inf. & *Ciliciam*. Ptolemæus hoc ab vrbe *Sidra* inchoat: Mela ab *Anemurio*. Item Ptolem. hoc Fretum vocat *Αἰλῶνα*, quam vocem Plinius lib. 5. cap. 31. Latinitate donauit: *Mare quod prætenditur vocant Aulona Cilicium*. Ptolemæus partem eius facit *Sinum Issicum*, videlicet intimum eius recessum ad urbem *Issum*. Strabo autem lib. 2. *Mare Cilicium* cum *Issico Sinu* confundit; immo & Dionysius *Pamphylum* cum *Cilicio*: à quo & videtur aliter *Mare Sidonium* appellari.

SYRIACVM statim ab vrbe *Isso* dicitur à Ptolemæo lib. 5. cap. 15. & porrigitur ad *Corcæi* Fl. ostia, qui in Sacris Codicibus

Tor-

Torrens Ciffon appellatur. Cap. autem 14. *Cypro* admouetur ab Occidente. Strabo tamen ab vrbe *Iffo* ad *Orthofiam* deducit.

PHOENIGIVM excipit Syriacum, & *Phœnicum* à Plinio vocatur. Παρολίαν Φοινίκην Strabo lib. 16. & ab vrbe *Orthofia*, *Pelufium* vsque promouet. Huc quoque pertinent quæ diximus de SIDONIO Dionysij in *Iffico*, quod vsque ad *Casium* montem Ægypti promouet, & *Phario* mari connectit.

IONIVM hîc constituit Eustathius in Dionysium à *Gaza* Ægyptum vsque; propterea quod quidam Gazam *Ionem* vocent; ideòq; in eâ vrbe statua Ius seu Lunæ colebatur sub formâ bouis:

Ἰὼ γὰρ ἡ Σελήνη ἐν τῇ Ἀρχαίᾳ διδάλεται.

ÆGYPTIVM Dionysio, & Poëtis Mare PHARIVM, à *Pharo* insulâ Alexandria Ægypti adiacente, diuersos à diuersis terminos accepit. Nam iuxta Ptolemæum attingit *Cyprum*. Apud Strabonem *Egeæ* copulatur. Ab Oriente extenditur ab Eustathio ad *Sinum Ifficum*: Ptolemæus *Corseo* Fl. hoc coërcet; Dionysius à *Casio* Monte ad *Sirbonidem* paludem extendit. Ab Occidente denique apud Ptolemæum ad *Axillam villam* promouetur; ab aliis ad *Catabatum*, ab aliis *Ægypto* tantum coextenditur.

CAPVT VIII.

De Mari Libyco.

MARE quod Africam alluit à Septentrione Libycum dicitur; quia Græcis Africa *Libya* est. Ita protensum mare ab Ægypto ad fretum *Gaditanum* LIBYCVM vocant Mela, Plinius, Strabo, in quo Libycum propriè dictum, Africanum; itémque partes Sardoï & Iberici reperimus.

LIBYCVM propriè dictum, limitem habet ab Oriente Ægyptum, & apud Ptolemæum lib. 4. cap. 3. extenditur ab *Axillâ villâ* ad intimam *Syriam Maiorem*, hoc est, *Phileni villam* (aliis *aras*) ultra quam Ptolemæus Mare Libycum non promouet. Apud eundem lib. 3. cap. 17. ad *Crete* australia propagatur: itaque ad Peloponnesum non excurrit, sed restringitur lineâ à *Pachyno* Pro. ad *Cornu Arietis* *Crete* deductâ: quandoquidem disertè asserit lib. 3. cap. 17. Peloponnesum à meridie *Adriatico* perfundi.

AFRICANVM Ptolemæo, *Melæ Africum* à *Villâ Phileni*, in-

Q

timóque *Syrtis Maioris Sinu* ad Fluij *Ampfage* ostia protenditur, & inde ad *siciliam Sardiniamque* procurrit iuxta descriptiones Ptolemæi. De *Sardinia* asserit idem Mela. Quidam tamen Dionysium credunt *Siculum* mare ad *Syrtis* vsque promouisse; sed hi verba Dionysij non satis intellexerunt.

Ptolemæus autem lib. 4. cap. 3. illud mare *Africanum* in tres partes seu Sinus diuidit, *Syrtim Maiorem*, *Syrtim Minorem*, & *Sinum Numidicum*: *Maiorem* cœrcet *Phleni*, & *Macomaca* villis: hinc ad *Tanam* urbem *Minorem* describit: reliquum tribuit *Sinui Numidico*, quem & promouet cap. 3. In *Mauritaniam Cæsariensem* ad *Audum* Fl. vel potiùs Promontorium.

De *SARDDO*, & *IBERICO*, quorum partes saltem *Libyco* adscribunt Mela, & Plinius, satis egimus cap. 4. huius libri.

CAPVT IX.

De Ponto Euxino.

HOC Mare perillustre ob fabulosas expeditiones, ideóque Herodotus in *Melpomene* hoc ἀξιοθέτω, & θαυμασιώτερον appellat. De quo sex expendemus.

§. 1. De nomine huius Maris.

OMITTAM hinc multa παραρρησά quæ tibi suggeret Stuchius in *Periplum Arriani*. Dictum est hoc mare.

Primum *PONTVS* κατ' ἐξοχὴν, vt ait Strabo lib. 1. Quia in eum quicumque nauigarent periti habebantur Nautæ. Dicere autem cum *Bocatio* libro de *Fluminibus*, & *Maribus*, sic appellatum esse quasi *Pontem*; quod hyeme concrefcens pedibus euntium teratur; vel à *Potu* quòd dulcescat aquis *Fluminum* influentibus, *Grammaticorum* more nugari est.

Secundum *EVXINVS*: vel ex *Antiphrafi*, vt ait lib. 22. *Ammianus Marcel.* quasi *Ironice* ἠξενος, vel ἀξενος, vnde *Quidius*,
Dictus ab antiquis *Axenus* ille fuit.

Et κακοξενος, quia *Tauri* eius accolæ *Dianæ Orchilochæ* Hospites huc delatos immolabant, & in eorum *Cranis* bibebant; vel sine vlla *Antiphrafi* ob alios mores illatos ab *Ionibus*, vt vult *Strabo* lib. 7.

Tertium NIGRUM mare, meminit huius vocis Appianus in Mitrid. Cuius coloris causam alij referunt in profunditatem, alij in aërem illic caliginosum. Hoc tamen negat Aristoteles dum quærit in Problematis, quare *Euxinus sit Ægeo candidior*.

Quartum CAVCASIVM apud Apollonium lib. 4. quoniam inquit Iornandes in Gothicis in illum Cauensus mons excurrit ad rupem *Marpesiam*.

Reliqua nomina eius sunt *Scythicum*, & *Sarmaticum*, Ouidio & Valerio: *Amazonium* Claudiano: *Cymmerium* Herodoto: *Ponticum* Plutarcho & Tacito: *Tauricum* Auieno: *Colchicum* Straboni: *Phasianum* Aristidi: *Tanaïs* Gothis apud Procopium. Vide Thesaurum Ortelij.

§. 2. De origine huius Maris.

QVIDAM eius maris aquas ex Oceano per Fretum Gaditanum accersebant ut supra monuimus. Nunc quærimus tantum utrum Ægeum ex Ponto, an Pontus ex Ægeo existat.

Quod *Ægeum sit origo Ponti*, putant Dionysius, Mela, Macrobius, alique apud Eustathium: Strabo autem inconstanter locutus est.

Quod *Pontus aquis sufficias Ægeo* antiquior opinio fuit, & verior: sic enim censuit Herodotus, & eam sequitur Petrus Gillius in suo Bosphoro, testis *αὐτόθεν*. Ratio est, quia leuiores ut paleæ & ligna ex Ponto defluunt in Propontidem. Quam causam dum refundit Macrobius 7. Saturn. cap. 12. in aquam fluminum supernatantem Euxino, & in Ægeum influentem, se profitetur imperitum Philosophiæ. Rectè ergo apud Scythas *Palus Maotis* dicitur *Temerinda* hoc est Plinio teste *Mater Ponti*. Et apud Eustathium *Μῆτρα τῆ Πόντου Νυρίη Ponti*.

§. 3. De Euxini quantitate.

Hoc est, quæ sit eius Longitudo, Latitudo, Ambitus, Profunditas.

Longitudo, Herodoto in Melpomene est undecim millium, & centum Stadiorum: licet multa falsa auctor ille supponat nempe *μακρότατον* eius esse à ostio Phasis ad Bosphorum. Themistius

Qij

Euphrada ad sex millia contrahit. Strabo denique ei quinque millia duntaxat, aut paulò plura concedit. Reliquas opiniones vide apud Plinium.

Latitudo, penes Herodotum est trium millium, & trecentorum Stadiorum: distinguit Strabo, nam à Byzantio ad ostia Borysthenis tria millia, & octingenta Stadia assignat; versus ortum, quinque millia, aut aliquid amplius; quâ extensione viderur complecti Maotida.

Ambitus apud Polybium est 22. millium Stadiorum, Amm. Marcel. ex Eratosthene & aliis veteribus addit mille Stadia: Strabo Eratostheni duo insuper millia: fuit ergo aut 22. aut 23. aut 25. millium Stadiorum.

Profunditas eius secundùm antiquos parua; quare *Vadosum* ab Ammiano nominatur. Aristoteles & Polybius aliquando opplen- dum credidere; quod tamen negat Strabo lib. 1. Fuisse alicubi profundissimum ad locum *Balshea* dictum ex aduerso *Coraxa* gentis asserunt Philosophus 2. Meteor. Plinius lib. 2. cap. 102.

§. 4. De Euxini cum Ægeo coniunctione.

CREDIDERE veteres quidquid inter *Byzantium*, & *Thraciam Chersonesum*, iacet solidum aliàs extitisse: ita Strato quidam. Addit Diodorus lib. 5. labem primò ad *Cyaneas* erupisse, deinde ad *Hellepontum* peruasisse. Plinius lib. 6. cap. 1. *Inuitis hoc accidisse terris indicio sunt tot angustie, & tam parua natura repugnantis inter- ualla.* Sed hoc refutat Strabo lib. 1.

§. 5. An Euxinus concreseat.

NEGAVIT omninò mare concreescere Macrobius: hoc tamen mare rigere hyeme dixere veteres. Ouidius hâc exul, quàm sæpè hoc cecinit. Marcellinus lib. 22. huius concretionis causam refundit in dulciores aquas, quas in eo mari agnoscunt Strabo, Plinius, Arrianus, & omnes antiqui. Riguisse autem negari non potest, maximè tempore Copronymi, quando glacies ex summo mari in profundum extitit ad 30. cubitos, & cum nix superincidisset, iterum ad viginti cubitos, eo modo vt maris æquor litore penè æquaretur.

§. 6. De Euxini Maris diuisione.

PARTEM Euxini Mæotida dixisse veteres, pluribus apud Stuchium leges. Reliquum in duas partes secernitur : quare de eo Strabo lib. 2. dixit hoc mare *τροποι πινά διθάλαττον* per duo Promontoria, *Cornu Arietis* in *Tauricâ Chersoneso*, & *Carambin* in *Asiâ Minori*, *leuâ*que appellari *Πέλαγος ἀπὸς ἐσπέραν*, *dextram* τὸ *Ἐὼν*. Et quia minus excurrit *Carambis* quàm *Cornu Arietis*, ideò dicitur ab antiquis non malè repræsentare formam arcus Scythici; de quo vide Strabonem lib. 2.

CAPVT DECIMVM.

De Mari Caspio.

NOMEN habet à *Caspiis* populis, diciturque etiam ab *Hyr- canis Hyrcanum*. Non minùs fuisse quàm *Ponticum Clitar- chus* docet apud *Plinium* lib. 6. cap. 13. *Ptolemæi* positiones euincunt ampliùs esse. *Agrippa* apud *Plinium* in *longitudinem* ad ccccxc. millia passuum, in *latitudinem* ad ccxc. porrigit. De ambitu non audet statuere *Plinius*, & in numerum passuum, quem ex aliis affert, dubio procul error irrepsit.

§. 1. De naturâ Caspij Maris.

QUINQUE de naturâ huius maris Philosophi, & Geographi obseruant.

Primum : eius aquam dulcem esse : Ita *Plinius* lib. 6. cap. 17. qui citat eius rei testes *Alexandrum Magnum*, & *Varronem*. Idem quoque *Solinus* cap. 22. Ideòque dicebatur eius ὕδωρ ὑπεργλυκν.

Secundum : serpentes aluisse : sic *Polycletus* apud *Strabonem*. *Curtius* lib. 7. cap. 7. *Diodorus Sic.* lib. 17. qui addit illos ingentes esse.

Tertium : pisces colore à nostris differre : ita *Diodorus*, & *Curtius*.

Quartum : *Incœdus* esse belluosum, sic *Mela* lib. 3. cap. 5. *Belluis* magis quàm cætera refertum, ideòque minus nauigabile.

Quintum, æstibus reciprocis concitari; quod vnus lib. 7. Curtius afferuit.

§. 2. *Vtrum hoc Mare sit à reliquis separatum.*

REFVTABIMVS superiùs eorum opinionem qui cum Scythico mari *Caspium* coniunxerunt, siue per *angustum fretum*, vt plerique veterum, siue per *occultum meatum*, vt Eustathius. Sed duobus aliis modis iunctum, aliis maribus Antiqui crediderunt.

Primus est connecti Oceano Septentrionali per Fluum *Ara-xum* meliùs fortè *Laxartum*: quia is fluuius, vtriusque maris nexus, alluere dicitur regionem Massagetarum, & duos habere fontes, quorum vnus influit in mare Septentrionale, alius in *Caspium*. Ita Strabo libro XI. Sed hoc falsum esse in Tartariâ videbitur.

Secundus modus connecti *Caspium* cum Euxino per Paludem Mæotidem. Meminit eius Curtius lib. 7. cap. 7. meminit & Strabo, & huius erroris causam refundit in ambitionem Macedonum Regi suo domitum orbem arrogare volentium. Certè eâ de re dubitasse Alexandrum ex Arriani 7. constat, vbi ait Regem destinasse Heraclidem quendam, qui de iis quæreret. De mendaciis Patroclion est quod hîc iterum conqueramur.

§. 3. *De diuisione Maris Caspij.*

IN quatuor partes distributum est; quarum ex veteribus elicio nomina Scythicum, Albanum, *Caspium*, Hyrcanum.

SCYTHICVM dicitur eius pars ab ostio *Rhymnici* Fl. Orientem versus ex Pomponio Melâ lib. 3. cap. 5. Sed meliùs ex Plinio lib. 6. cap. 13. extenditur ad Albaniam.

ALBANVM affunditur toti Albanix, vt ex disertis Plinij verbis eodem loci constat.

CASPIVM ex mente Melæ, & Plinij à *Cyro* fluuio limite Albanix, & Mediæ procedit Hyrcaniam versus, Plinius, à *Cyro Caspium mare incipit vocari.*

HYRCANVM denique occupabat partem respondentem *Rhymnici* fluminis ostiis, ad Orientis vltimum recessum. Sic intelliges quoad ait Mela; *Contra os ipsum in Hyrcanum*; videlicet ab limite Occidentali Hyrcanix, qui respondet *Rhymnici* fluuij ostio.

CAPVT XI.

De Diuisione Mediterranei maris iuxta recentiores.

QVOD Mediterraneum dicimus, si qua fides Marmolio, Arabes vocant *Bahar*, aut *Bohar-Rumi*, quæ voces *Mare Romanorum* sonant Nubiensis Geographus Mare Damascenum dixit. Turcis *Acdenizi*, quam vocem Græci indigenæ explicant *Aspra Thalassa*, *la Mer blanche*, sed quatenus opponitur Euxino Ponto, quem *Caradeniz* appellant, vt vertunt Græci *Maura Thalassa*, *la Mer noire*, vt ex Turcicis Leunclauij colligo.

Quomodo autem in præsentia diuidatur illud mare, nemo facile statuet, Scriptoribus & populis in varias opiniones distractis. Quibus omissis, quoniam in eâ parte audiendi peritiores eam reliquis præfero diuisionem quam mihi peritus Maris illius Naucleus suggestit; cui eò libentius acquiesco quod non procul video abhorre, ab eâ partitione quæ in Francisci Sauarij D. de Breues legationibus inuenitur; videlicet in Leoninum, Tuscum, Venetum, Satalicum, Archipelagus, Maius, & Salacenum.

§. I. *De Sinu Leonino.*

LEONINVS Sinus, vulgò *le Golphe de Leon*, magis Latinè Lugdunensis, *de Lion*, sed communem nomenclaturam non audemus explodere. Complectitur autem totum hunc tractum Maris, qui à Fretò Gaditano de *Gibraltar*, extenditur ad Occidentalia Sardinia. Sicque loquuntur nautæ omnes oræ Fræcicæ & Hispanicæ. Fauent etiam ex Geographis Leander & Maginus, quorum hic *Golpho Leonino*, ille *Mar Leone* nuncuparunt mare quod Austrinam partem Italiae lauat.

Sed iterum in varia nomina dispescitur. Nam versus Africam ORA ALGERIANA nominatur *la coste d' Alger*, aliquando ORA BARBARIAE *la coste de Barbarie*, parte pro toto vsurpatâ. Ad Europam à Fretò Herculeo de *Gibraltar* ad Prom. Crucis *le Cap de Creux*, vel de *Creo*, ORA HISPANICA *la coste d' Espagne*. Exinde ad Niceam Prouinciæ *Nice en Prouence*, MARE MASSILICVM, *la Mer de Marseille*, Hispanis, & Barbaris, *la coste de France*. Hoc tamen

MARE MEDITERRANEVM IVXTA RECENTIORES.

SINVS LEONINVS, forte Lugdunensis, Golphe de Lion. { ORA ALGERIANA, la coste d'Alger.
ORA HISPANICA, la coste d'Espagne.
ORA MASSILICA la coste de Marseille, ou de France.
ORA GENVENSIS, la coste de Genes.

MARE TVSCVM, la Mer de Toscane. { ORA TVSCA, la coste de Toscane.
ORA ROMANA, la coste de Rome.
ORA NEAPOLITANA, la coste de Naples.
ORA TVNETANA, la coste de Tunis, ou de Biserte.

SINVS VENETVS, le Golphe de Venise. { ORA APVLA, la coste de la Pouille.
ORA DALMATICA, seu Ragusina, de Dalmace, ou de Raguse.
ORA ALBANICA, coste d'Albanie.
ORA MOREÆ, coste de la Morée.
ORA SICVLA, coste de la Sicile.
ORA TRIPOLITANA, coste de Tripoli.

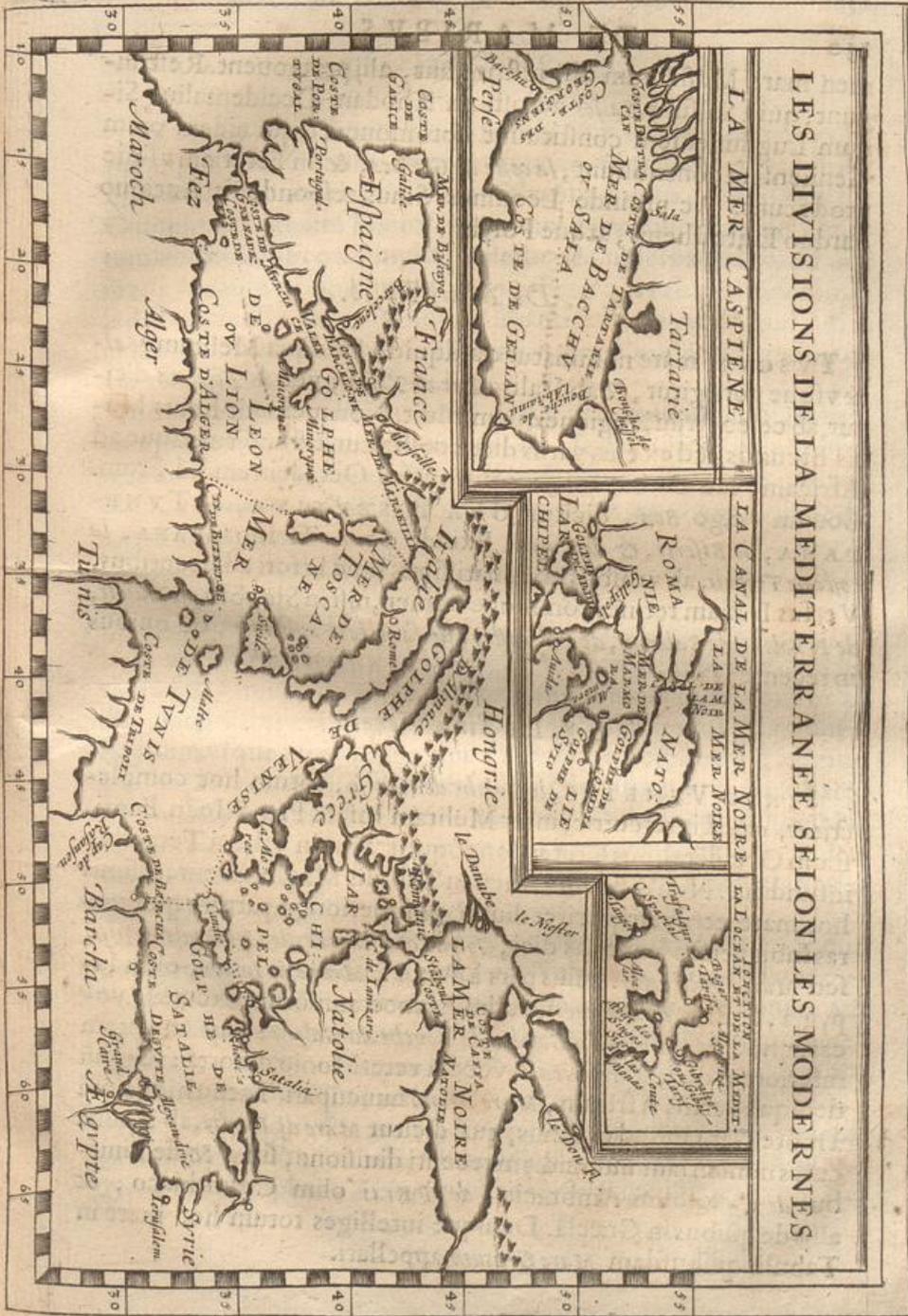
SINVS SATALICVS, le Golphe de Satalia. { ORA NATOLIÆ, coste de Natolie.
ORA PALÆSTINÆ, coste de la Terre Sainte, ou Palestine.
ORA ÆGYPTIA, coste d'Egypte.
ORA SYRIACA, coste de Syrie.

ARCHIPELAGVS, l'Archipel, ou l'Archipelage. { ORA SMYRNENSIS, coste de Smyrne.
ORA THESSALONICENSIS, coste de Saloniqui.
ORA ROMANIÆ, coste de Thrace, ou Romanie.
ORA NAVPLIACA, coste de Napli.
HELLESPONTVS, le Bras de S. George.
PROPONTIS, la Mer de Marmora.

MARE MAIVS, la Mer Noire, ou Mer Maiour. { ORA BESSARABICA, coste de Bessarabie.
ORA RVSSORVM, seu Cosaquorum, coste des Roux, ou Cosaques.
ORA TAVRICA, la coste de Caffa.
ORA MINGRELIÆ, coste de Mingrelie.
ORA TRAPEZONTINA, coste de Trebizonde.
ORA ASIÆ, coste d'Asie.

MARE CASPIVM, la Mer de Satala, ou de Bacca. { ORA TARTARICA, coste de Tartarie.
ORA GEORCIANORVM, coste des Georgiens.
ORA GVEYLANA, coste de Gueylan.
ORA VSBEKI, coste d'Usbek.

LES DIVISIONS DE LA MEDITERRANEE SELON LES MODERNES

LA MER CASPIENNE

LA CANAL DE LA MER NOIRE

LA MER NOIRE

men mare Massilicum alij restringunt, alij promouent. Restringunt, qui à Salsulis *Salses* ad ostium Rhodani Occidentalius Sinum Lugdunensem constituunt: promouent, qui eidem oram Genuensē contribuunt, *la coste de Gennes*, & in Etruriam vsque producunt. Ac proinde Leoninus Sinus respondebit Antiquo Sardo Eratosthenis, atque Polybij.

§. 2. De Mari Tusco.

TUSCVM mare nominatur quicquid à Sardinia Melitam *Malte* vsque porrigitur, & ab Italis *Mar de Tosco*, vel *de Toscana* dicitur, ab celeberrimâ regione quam alluit. Non meminit huius Maris Breuæus, sed ex eius variis dictis colligitur. Effunditur vsque ad Africam, seu Barbariam, ibique versus Occidentem ad Prom. Bonum vulgò *Bon*, dicitur ORA BISERTINA, & TUNETANA, *de Biserte*, & *de Tunis*. Exinde ORA TRIPOLITANA, *la coste de Tripoli*, ab vrbibus nominatissimis huic littori adiacentibus. Versus Italiam retinet commune nomen, nisi in Sinubus, *de Caiete*, *de Naples*, *de Salerne*, *de Polycastro*, *de sainte Euphemie*, de quibus in recente Italiâ.

§. 3. De Sinu Veneto.

SINVS VENETVS, *le Golphe de Venise*, totum hoc completitur, quod intercurrit, inter Melitam Inf. & Pro. S. Ioan. Baptistæ in Occidentibus Cretæ, longoque tractu in urbem Tergesten infunditur. Non diffiteor tamen in Tabulis Magini accuratissimis hoc mare iterum tripliciter diuidi, & superiorem partem quæ terras subit versus Venerias dici, *Golpho di Veneriâ*, *le Golphe de Venise*, seu *Mare Adriatico*. cuius pars à Pro. S. *Maria de Lenca*, olim *Iapygia*, & Pro. *de Languetta*, olim *Acrocerauniorum* excursus, vocatur hodie, *la Bocca del Golpho*, *la Bouche du Golphe*: partem autem inferiorem dici, *Mare Gionio*, voce à veteri Ionio detortâ: reliquum denique versus Africam, *Mare Africo* nuncupari. Taceo hîc de orâ à môte Gargano ad os Sinus, quæ dicitur *Mare di Puglia*, ab Apulia cuius nomen iam intercidit in recenti diuisione, sicut & de Sinubus *de Larta* olim *Ambracio*, *de Patras* olim *Corinthiaco*, & aliis de quibus in Græciâ. Denique intelliges totum hoc mare in Tabulis quibusdam *Mare Græcum* appellari.

§. 4. De Sinu Satalico.

SATALICVS Sinus, seu ATTALICVS, Maris partem continet quæ infra Cretam, Syriam vsque & Ægyptum expanditur. Nomen habet ab vrbe celebri in Natolia *Satalia*, olim Attalia. Cotonicus in Itinere Hierosolymitano, hunc Sinum atque Venetum vno nomine constringere videtur: & obseruant aliqui hunc maris tractum tempestatibus atrocissimis aliàs fuisse obnoxium; sed deferbuisse huius tumores, & furias, ex quo in istud Mare clauum Christi proiecit S. Helena mater Constantini, cùm ex Palæstinâ, Cruce inuentâ, rediret.

Subdiuiditur autem in varias oras: nam secundùm Natoliam commune nomen retinet oræ *Satalica*. Supra Cyprum in intimo recessu *Golpho de Larazzo* olim Issicus. Exinde procedit ora *Syria* dicta, & *Damiatam* vsque porrigitur: deinceps ora *Ægyptia*, & *Barbarica* nuncupatur.

§. 5. De Archipelago.

ARCHIPELAGVS olim Ægeum mare incipit ab insulis *Cytherâ*, & *Cretâ*, *Cerigo* & *Candie*; aliqui extendunt tantùm ad Pro. Iannissarorum, *le Cap des Iannissaires*, alij meliùs Constantinopolim vsque promouent, aut vbi incipit Bosphorus Thracius, *le Canal de la Mer Noire*: quia exinde inchoantur maria, quæ Ottomanis *Alba* nominant, *les Mers Blanches*. Dicitur autem hoc Mare *Archipelagus*, cùm extincto magnâ ex parte Occidentali Imperio, maiestas Imperij tantùm in Græcia, & Asiâ Minore vtcumque vigeret; itaque *Mare Imperij* nominabatur.

Hoc porrò mare in præsentia vnius tantùm nominis est: & quæ voces irrepserunt in Græciæ recentis Tabulam, à quibusdam sciolis præcusa sunt. Hi cùm viderent Icariam insulam dici hodie *Nicariam* ei supposuerunt *Mare di Nicaria*: sic etiam ineptiùs induxerunt *Mare di Mandria*, pro Myrtoo, quoniam inf. *Mandriam* absurdè Myrtoom Plinij credidere.

De *Freto Gallipoli*, seu *Brachio S. Georgij* olim Helleponto, *Mari de Marmora* olim Propontide, Alueo Maris Maioris, *le Canal de la Mer Noire* olim Bosphoro Thracio, aliàs in Græcia differetur.

§. 6. De Mari Maiori, seu Nigro.

MARE MAIUS Turcilinguâ patriâ dicunt *Caradinizi*, corruptè à quibusdam semigræcis *Caradenis*: Græci verò *Maura Thalassa*, quæ voces Turcicam expriment *Mare Nigrum*; vnde à Russis *Zorno-More*, à Teutonibus *Schuuatz* appellatur. Cur autem Turci dixerint hoc mare *Nigrum* dux redduntur in Historiâ Turcicâ rationes: *prima* quòd perpetuæ huic incumbunt nebulae, *altera* ob tempestates quibus in eo multæ hauriuntur naues.

Iam quod ad diuisionem eius attinet: quidquid Thraciæ obiicitur ORA ROMANIÆ dicitur, quidquid Asiæ Minori ORA NATOLIÆ, nisi versus Trapezuntem vbi nomen ex reliquiis imperij remansit littori TRAPEZVNTINO, *la coste de Trebizonde*. Sequitur ORA MINGRELIÆ secundum *Colchidem*. Hinc ad Bosphorum Cymmerium ORA SONSKÆ, *la coste de Sonska*. Quidquid à Meridie Tauricam Cherfonesum lauat dicitur ORA CAFFENSIS, *la coste de Caffa*, seu *de Precops*. Tum mare terras subiens vocatur, *le Golphe de Negropoli*. Ad ostia Borysthenis, vbi Cozaci inter arundineta viuunt, *la coste des Roux*. Reliquæ oræ *Podolia*, *Moldauia*, *Bulgaria* à vicinis regionibus quibus affunduntur nomen habent.

MÆOTIS Palus hodie *Mer de Zabacken*, dicitur à pisce qui hîc statis anni temporibus capitur: iungitur mari Maiori per Bosphorum Cymmerium, *le Canal de Caffa*, seu *de Precops*, aliter *Boscea de S. Gioanni*, de quibus iterum in Minori Tartariâ.

§. 7. De Mari Salaceno seu de Sala.

MARE DE SALA aliter de BACCY, sic vocatur ab vrbi- bus, quarum hæc in *Mediâ*, seu *Seruan*, illa in *Tartariâ*, aliter *Salacinis*. A Russis dicitur *Gualentza More*, ab Armenis, *Mer de Giorgiam*, à Persis *Dario-Guelyani*, *Mer de Gueylan*, à Prouinciâ Persidis conterminâ *Seruianæ* ab Oriente, ab Arabibus *Curzum*, aut *Bohar-Corzum*, quod nomen habet commune cum Sinu Arabico. Varia eius nomina leges apud Texeram lib. I. vbi notat hyeme magnâ ex parte concrefcere. Veteres credebant eius Pisces nostris esse dissimiles, nunc agnoscit in eo M. Polus Salmones, & Acipenseris. Putabant quoque subdulce; Ioannes Perfa falsissi-

num, & amarissimum expertus est. Eius profunditas inæqualis est, nam in eius parte Occidentali post pedes 24. profunditatis arenam reperies; pars Orientalis altissima, vnde mare hoc efficitur bicolor, ex maiori vel minori profunditate. In longitudinem ad 800. millia passuum extenditur, latitudo vix 600. passuum millia implet, vt tradit in suis relationibus Ioannes Persa, qui sibi comperta scripsit. Faceffant ergo qui ad nonaginta passuum millia hoc mare extendunt.

CAPVT XII.

De Oceano Hemisphaerium nostrum alluente.

PRIMAM, & antiquissimam Oceani nostri diuisionem retinere recētiore Geographi; apud quos iuxta mundi quatuor Cardines, Oceanus quadruplex, Orientalis *la mer du Leuant*, Occidentalis *la mer du Ponant*, Meridionalis *la mer Australe*, ou des *Indes*, & Septentrionalis *la Mer du Nort*.

§. I. *De Oceano Septentrionali.*

INCHOATVR à Promontorio Artabro, nunc finis terræ de *Fine Terre*, in Gallicia Regno Hispania, & porrigitur ad Fretum Aniani *le destroit d'Anian*. Itaque occurrit primum

ORA BISCAIÆ Latinis *Cantabrica*, Baionam vsque, & in eo tractu ingentes Phocæ, & Cete grandia, quæ singulari sagacitate venantur Cantabri, & ex iis adipem quem vocant, *oleum*, per ignem eliciunt.

MARE AQUITANICVM *la mer de Guyenne*, ab vrbe Baionâ ad Insulam Vxantum *l'Isle d'Ouessent*, & in eo Nautæ quinque oras numerant, Vasconicam, seu Aquitanicam *la coste de Gascogne*, ou de *Guyenne*; Xantonicam de *Xaintonge*; Alniensem d' *Aulnis*, illustrem ob portum Rupellanum, & in quâ duo celebres meatus, primus inter insulam S. Martini *l'Isle de Ré*, & Vliarum *l'Isle d'Oleron*, quem Fretum Antiochense vocant *le pertuis d'Antioche*; secundus inter insulam S. Martini & continentem, quem Britannicum nominant *le pertuis Breton*. Post Alniensem oram sequitur Pictauiensis *la coste de Poitou*. Salinis optimis diues, sicut & Alniensis. Picta-

DE MARIBVS,
OCEANVS SEV MARE HEMISPHERII NOSTRI,
SECUNDVM NOVAM DIVISIONEM.

- MARE } ORA CANTABRICA, coste de Biscaye.
OR A A Q V I T A N I C A, coste de Guyenne.
MARE BRITANNICVM, la Manche, ou Mer Britannique.
OCEANVS GERMANICVS, la Mer Germanique.
MARE BALTICVM, la Mer Baltique.
- BOREA- } FRETVM S. GEORGII, le Canal saint Georges, ou de Farisi.
LE } DE V C A L E D O N I V S O C E A N V S, The Deucalidon.
DANO-NORVEGICVM, Myrmanskou.
PETZORICVM, de Petzorque, ou de Petzora.
- MARE TRANQVILLVM Niaren-more } FRETVM NASSOVICVM
de Nassau, ou Vvain-
gnatz.
MARE TARTARICVM, Mer de Tabin, ou des Tartares.
- MARE } MARE SINENSE, Mer de la Chine.
OR I E N T A L E, } ARCHIPELAGVS S. LAZARI, l'Archipel de saint Lazare.
du Levant. } ANCHIDOLIVM, Mer de l'Anchidol.
- MARE } ORA MALACENSIS, coste de Malaca.
OR A A C E N I C A, coste de Sumatra, ou d'Accen.
OR A C O R O M A N D E L I S, coste de Coromandel.
OR A M A L A B A R I C A, coste de Malabar.
- I N D I - } ARCHIPELAGVS MALDIVARVM, Archipel des Maldives.
C V M, } OR A P E R S I C A, coste de Perse, ou de Nibelus.
SINVS PERSICVS, Golphe d'Elcatif.
OR A A R A B I C A, coste d'Arabie.
- Mer des } MARE RVBRVM, la Mer Rouge, ou de la Mecque.
Indes. } OR A A B I S S I N O R V M, coste d'Abex.
OR A M E L I N D Æ, coste de Melinde.
OR A M O Z A M B I C I, coste du Mozambique.
OR A M O N O M O T A P Æ, coste de Monomotapa.
- MARE } OR A C A F F R O R V M, coste des Caffres.
OR A C O N G I E N S I S, coste de Congo.
OR A G V I N E Æ, coste de Guinée, ou des Mines d'or.
- O G C I - } OR A M A L A G V E T Æ, coste de Malaguet.
D V V M, } OR A S E N E C Æ, coste de Senega, ou du Cap verd.
OR A A R E N A R V M, coste des Arenes.
OR A A F R I C Æ, coste d'Afrique.
- La Mer } OR A M A R O C I, coste de Maroc.
du Ponant, } FRETVM GADITANVM, destroit de Gibraltar.
ou du } OR A A L G A R B I Æ, coste d'Algarue.
Couchant. } OR A P O R T V G A L L I Æ, coste de Portugal.
OR A G A L I C I Æ, coste de Galice.

uientem excipit Britannica *la coste de Bretagne*, quæ post Ligeris ostia Salinis distincta, deinde scopulis penè tota prætextitur, qui tamen deficiunt identidem, & portus atque stationes nauibus commodissimas aperiunt.

BRITANNICVM MARE ad Vxanto inf. *Ouessent* ad Fretum Gallicum *le pas de Calais*; Anglis dicitur hoc mare *The-Britishzee*, Gallis *la Manche*, Belgis *Canal*, hoc est *le Canal*: & versus Angliam vno nomine ora Anglica dicitur *la coste à Angleterre*, cuius in parte Orientali Moles Britannicæ *les Dunes d'Angleterre*; ad Galliam oræ Armorica, Neustrica, Picardica, *les costes de Bretagne, de Normandie, de Picardie*. Sequitur post Gallicum Fretum

OCEANVS GERMANICVS *la mer d'Alemagne, ou l'Ocean Germanic*, variis iterum nominibus distinctus. Nam Flandri Septentrionalem vocant *Nortzee*, Dani in Cymbricâ Chersoneso Occidentalem *Vestzee*: qui irrupit inter Flandriam & Zelandicas insulas *le Golphe de Dulaert*; quæ effunditur in vastum Sinum per Hollandiam *Zuyderzee*, seu Meridionalem. Iam verò variè à variis in Orientem & Boream promouetur; à quibusdam extenditur ad Fretum Sondicum *de Zond*; at ab aliis terminatur ad Pro. Schanuuium in extremâ Cymbricâ vulgò *Schauu-Reff*. In Boream excurrit ad Pro. Boreale *Nortkiin*, seu *Nort-Cap*, atque hinc in varias oras spargitur Noruegicam, Thulensem, Scoticam, & Anglicam, *les costes de Noruege, de Scheiland, à Escosse & à Angleterre*.

MARE BALTHICVM *la mer Baltique*, Flandris *Mar de Belt*, Russis *V varczkouie More*, latè terras subit ad instar ingentis sinus; & quamquam in eius aditu multæ insulæ, tamen omni ex parte imperium est, nisi in Sondico Freto *le destroit de Zond*, inter Elzenoram arcem Selandiæ, & Elzemburgum Sconia, in magnum commodum Daniæ Regis, qui idè gloriatur clauis huius maris penes se esse. Mare autem illud terras subiens iterum in duos Sinus diuiditur, Boddicum *le Golphe des Boddés*, incolis *Bortzee*, & Finnicum *le Golphe de Finnes*, indigenis *Finnichzee*. Sed iterum ad Britannicas insulas regrediamur, vbi aliquid prætermisimus.

MARE HIBERNICVM *la mer d'Irlande* Angliam, & Hiberniam interluit, & ad Sorlingas insulas promouetur, quas etiam continet: ab indigenis voce patriâ dicitur *le Canal de saint Georges*, aliter *Farisi*, ab Anglis *The-Irish-zee*, Vallenfi idiomate, seu Britannico *Mor-verridb*.

DEYCALEDONIVS Oceanus apud Anglos nomen retinet *Thé-Deucalidon*, & Borealem partem Hiberniæ, Occidentalem, & Septentrionalem Scotiæ lauat ad Islandiam vsque procurrens.

MARE DANO-NORVEGICVM, vulgò *Myrmanskou-More* linguâ Russicâ, vel *Mourmansko*, qua voce Russi Danos, & Noruegos appellant, porrigitur à Pro. Boreali ad Sinum Granduicum.

MARE PETZORICVM de *Petzorke*, à Petzorâ regione Moschouiticæ ditionis: cuius initium est prædictus Sinus Granduicus eiusque maris effusio Saxoni Grammatico *Bella mora* dicta, reliquis Europæis, *la mer Blanche*. Ab Oriente autem procurrit ad Fretum Nassouium, vel *Vegatium de Nassau*, ou de *Vvaignats*, inter Nouam Zemblam, & Tartariam.

MARE TRANQVILLVM, vulgò *Niaren More*, per quod Bataui explorant iter in Indiam Orientalem, & pertinet à Freto Nassouio ad Promont. *Tabin*. Retulere Batauis Tartari, glacie concretum esse magnam anni partem, vnde fortè ei nomen.

MARE TARTARICVM, seu TABINENSE, *la mer des Tartares*, ou de *Tabin*, ab Pro. in hoc mare excurrente, cuius meminit Plinius; nam de eo nihil certum inter recentiores: expectamus aliquid exploratum in dies à Batauis per illud ad Sinas iter molientibus.

§. 2. De Oceano Orientali.

IN tres partes diuiditur *Sinensem*, *Archipelagus*, & *Anchidolium* mare.

SINENSIS Oceanus ad Aniani Fretum extenditur versus Septentrionem: quomodo autem, & vbi commisceatur cum Oceano Tartarico nondum liquet. Cum Mari Pacifico iungitur ad gradum lóitudinis 180. Quidam cum Eoo perperam eum confuderunt. At nunc certò diuiditur in tres oras *Tartaricam* de qua nihil certi: Nanquinesem vulgò *Lenfèade de Nanquin*, à Freto inter Coream insulam, & continentem intercurrente, ad Pro. *Liampo*, aut *Sombor*. Dicitur autem *Lenfèade*, hoc est Sinus, quia *Corea* olim Península credebatur, & errore detecto, ex errore inditum nomen perdurat. Denique hic Oceanus continet oram Cantonensem *la coste de Cantaon* à *Liampo* Pro. ad ostia Fl. Cantonis.

ARCHIPELAGVS S. LAZARI sic dicitur ob sparsas in eo insulas. Producitur autem ad Fretum *Sincapuram*, itémque ad *Iauam Maiorem*, & *Nouam Guineam*, & cum mari Pacifico connectitur: in eo sitæ sunt Philippinæ, & Molucæ. Versus Indiam triplicem oram alluit *Patsuensem* à Fretto Sincapurâ ad ostia Fl. Meuanij, *Sionensem*, vel *Siamensem* vsque ad Cambodiam, & *Cauchinchinensem*, hinc ad ostia Fl. Cantonis.

ANCHIDOLIUM MARE à *Iaua minore*, & Fretto *Sundano*, ad Australem parum cognitam porrigitur, & cum Pacifico ad gradum 180. connectitur.

§. 3. De Mari Australi, seu Indico.

PRODUCITVR hoc mare à Sumatræ parte Orientali ad Pro. Bonæ Spei: quamquam aliqui nomen Indici non promoueant ultra Pro. de *Guardafu*, sicque Oceanum Australem diuidant in Æthiopicum Orientalem & Indicum. Sed huic diuisioni repugnant Indicæ historiæ, & nauigationum aliquot Diaria, in quibus scopuli inter Africam & insulam *Madagascar* famosi, in Indico mari collocantur. Numerantur autem in Oceano Indico sequentes Oræ.

MALACENSIS *la coste de Malaca* à Fretto Sincapurâ ad ostia Gangis, seu Bengalam urbem. Aliqui tamen hic duas oras numerant *Peguanam*, & *Malacensem* à regionibus quibus hoc mare prætenditur.

ORA SUMATRÆ pars maris, quæ inferiorem huius insulæ partem lauat, nam superiorem alluit Malacensis.

ORA COROMANDELIS, seu MELIAPVRIS *la coste de Meliapor, ou de S. Thomas*, extenditur ab vrbe Bengala ad Pro. Commorinum *le Cap de Commorin*. Tamen in Historiis nostris quidquid interfuit inter Ceilanum insulam, & regnum Narsingæ
ORA PISCARIA dicitur *la coste de la Pescherie*, vbi nobilissimi Orientis vniones ab vrinatoribus indigenis capiuntur.

ORA MALABARICA *la coste des Malabares*, à Commorino Pro. ad ostia Fl. Indi, vbi Sinus Cambaix vulgò *Lenseade de Cambaia*. Haud procul à Commorino mille & ampliùs insulæ faciunt *Archipelagus* Maldiuarum.

ORA PERSICA *la coste de Perse*, ab Indo Fl. ad urbem *Goadel*

appellatur; alij extendunt ad Pro. *Raz-Algas*, eique Persicum Sinum includunt. Hæc ora vadosa imprimis, & vix aditur à Nautis nisi eos vigeat aquarum penuria.

SINUS PERSICUS, vulgò *le Golphe d'Elcatif*, quæ prouincia est in Arabia Felice; aliter *le Golphe de Messendin*; Beniamino viatori *Hodu*; Geographo Nubiensi *Mare viride*. In duas partes à quibusdam diuiditur; & prima pars dicitur Armuzianus Sinus *le Golphe d'Ormus* ab vrbe *Goadel*, & prom. *Corano* vulgò *Raz-Algas*, seu *Raz-Algate*. Reliquum seu pars interior recessus vocatur Sinus Bazoranus vel Balseranus ab vrbe *Baçora*, seu *Balsera* in ostio Tygridis Fl. quamquam & aliqui totum hunc tractum ad Armuzam vsque nominent Fretum *de Balsera*.

ORA ARABICA *la coste d'Arabie*, à Prom. *Raz-Algas* ad Fretum *Babel-mandel*. Quædam tamen Tabulæ Hydrographicæ nomen immutari innuunt circa Prom. *de Guardafu*, & oram Arabicam *Adenensem* dici volunt, Æthiopicam *Zeilanam*, ab vrbibus in vtroquelittore fixis. Alij totum hunc tractum *Babelmandelum* Fretum dici malunt.

SINUS ARABICUS, vulgò *la Mer Rouge* retento nomine totius; Turcis *la Mer de la Mecque*, ab vrbe illustri natalibus Pseudoprophetæ sui. Arabes vocant *Bahar-Corzum*, aut simpliciter *Curzum*, quæ vox iis *Clansum* sonat.

ORA MELINDÆ *la coste de Melinde*, extenditur à Pro. *Guardafu*, ad Fl. *Quiloæ* ostia: habetque nomen ab illustri vrbe littori affixa.

ORA MOSAMBICI *la coste de Mosambique*, porrigitur à Fl. *Quiloa* ad Pro. *Corientum le Cap de Corientes*. In eo tractu assurgunt scopuli naufragiis Lusitanorum infames. Vulgò tamen hoc littus in tres oras subdiuiditur, quarum Orientalis *Quiloana de Quiloa*; Occidentalis *Soffalana de Soffala*; media *Mosambica du Mosambique* vbi insula quæ huic oræ nomen dedit statio Lusitanorum celeberrima.

ORA MONOMOTAPÆ, *la coste de Monomotapa*, sic dicitur à celebri Regno *Caffrorum*, & à Pro. *Corientum* ad *Caput Bonæ Spei* pertinet.

§. 4. De Oceano Occidentali.

PROTENDITVR à Pro. *Bonæ Spei* ad *Borealia Hiberniæ*

S ij

Gallis *la Mer du Ponant*, aliter *la grande Mer*, ad caput vsque palmarum OCEANVS ÆTHIOPICVS OCCIDENTALIS nominatur, in quo tres sequentes oræ.

ORA CAFFRORVM *la coste de Caffres*, dicitur à populis Africæ stupidis iuxta, ac crudelibus: cuius limites Promontoria *Bona Spei*, & Nigrum vulgò *Cabo Negro*. Neque te turbet quod in recentibus Tabulis ora Caffrorum etiam versus Mosambicum extendatur, sic enim Lusitani milites, non Nautæ loquuntur.

ORA CONGIENSIS *la coste de Congo, ou d'Angola*, porrigitur à Pro. Nigro ad Pro. Lupi Gonsalui *Cabo Lopo Gonsaluo*.

ORA METALLICÆ AVREÆ *la coste des Mines d'or*, quia hinc ante aliquot annos multum auri effodiebatur, ducitur à Pro. Gonsalui ad caput Palmarum. Dicitur aliter & ORA GVINEÆ, sed parte sumptâ pro toto.

Hic autem finitur OCEANVS ÆTHIOPICVS, & incipit MEGARIBIVS, vulgò *la Mer de Magarib, seu Magareb*, & extenditur ad Promontorium Non, seu maximè Borealem Canariarum insularum, & quatuor sequentes oras complectitur.

ORA MALAGVETÆ *la coste de Malaguet*, quæ provincia Guinæ est, continetque quidquid iacet inter Promontoria *Palmarum*, & *Leænæ* vulgò *Sierra Leona*.

ORA SENEGÆ *la coste de Senega* à Fl. nobilissimo, vnde & regno nomen. Ducitur hæc à Promontorio *Leana* ad Pro. viride, *le Cap Verd*.

ORA ARENARVM *la coste des Arenes*, sic dicta quòd *Arenis* candescat, & producitur à Pro. *Viridi*, ad Pro. *Album*.

ORA AFRICÆ *la coste d'Afrique*, nomine proprio caret, quoniam planè importuosa, & continet litrus inter Pro. *Album* & *Non*, seu *Nao*.

Atque hic clauditur OCEANVS MAGARIBIVS, incipitque celeberrimus Sinus apud Lusitanos, quem EQVARVM vocant, voce patriâ de las Equas; quoniam armenta Equorum, quæ ad Maderam & Canarias deducebantur, hic frequenti naufragio hausta sunt; & distinguitur ille Sinus in oram Barbaricam, & Sinum Gaditanum.

ORA BARBARICA *la coste de Barbarie*, protenditur à Pro. *Naois Non*: ad Pro. *Cantini le Cap Cantin*, in Regno Maroci.

SINVS GADITANVS *la Baye de Cadiz*, complectitur id omne quod inter Promontoria *Cantini*, & *S. Vincentij* interiacet. Audio

tamen à nostratibus Naucleris oram Barbariæ protensam à Pro. Spartello *le Cap d'Espartel*, ad os Freti, ORAM MAROCI nominari *la coste de Maroc*, cui affigunt Salam urbem.

Sequitur à Pro. S. Vincentij, ad Prom. Finis Terræ in Galiciâ MARE PORTUGALLIÆ, quod tamen in tres oras dispescitur, ad tria regna quibus prætenditur.

ORA ALGARBIÆ *la coste d'Algarue* à Pro. S. Vincentij ad Fl. Miram, quæ tota importuosa, & parum tuta.

ORA LVSITANA *la coste de Portugal* à Fl. Mira ad Durium, tota satis commoda, & piscibus scatens.

ORA GALICIÆ *la coste de Galice*, à Fl. Durio ad Prom. Finis Terræ, parum secura.

Quidquid ulterius in Boream porrigitur nomen commune retinet, & ad Hiberniam ab Anglis dicitur *The-Vest-Zée*, quæ voces Oceanum Occidentalem sonant. Tamen Giraldus Cambrensis in Topographiâ suâ prætendit Occidentali littori Hiberniæ mare Connachticum à Connachtia regione, *la Mer de Connaught*. Quod infra defluit versus Brasiliam expedietur cap. sequenti.

CAPVT XIII.

De Oceano Hemisphærium aliud, seu nouum Orbem alluente.

IN hoc Hemisphærio Geographi peritiores triplex mare reperiunt Boreale, Occidentale, Pacificum, cuius partem Æquatori suppositam Austrinum mare nuncupant. In plerisque Tabulis duo tantum appinguntur *Del-Nort*, & *Del-Zur*, & hoc toti Occidentali parti affunditur perperam. Quis enim mare ad Californiam vocet Australe, vt ad Brasiliam Boreale. Satius est igitur totum illud Mare quod Americæ Occidentalem partem lauat Pacificum dicere, & eius partem statim ab Æquinoctiali Austrinum nuncupare, nomine generis in parte Boreali retento.

§. 1. *De Mari Pacifico.*

EXORDIMVR ab Occidentali plagâ huius Noui Orbis cuius pars in Septentrionem vergens planè incognita; nam hætenus ab Anglis nobis illud est, hîc Oras & Regna, & naturæ portenta

fingentibus. Quare in recentibus Tabulis, quidquid supra Californiam est, expunctum fuit. Dicitur autem *Pacificum*, quia in eo *Malacia* importunæ, & crudeles contingunt; & continet sequentes oras quas ex accuratâ Nautæ Cantabri Mappâ Hydrographicâ collegimus.

ORA CALIFORNIAE dicitur quidquid huic insulæ prætenditur inter Promontoria *Mondocinum*, & *Sancti Lucae*. Superior autem huius insulæ pars irrigatur Mari quod *Rubrum* nominant vulgò *VERMEIO*, & olim credebatur *Sinus*. Pars item eius Maris Rubri inferior appellatur ora *Piscaria la coste des Perles*, quoniam ad eam exquisitissimi vniones capiuntur.

ORA MERIDIONALIS NOVAE HISPANIAE, seu vt alij loquuntur *MEXICI la coste Meridionale du Mexic*, ou de la nouvelle Espagne, protenditur ab ore maris *Rubri*, seu Pro. *S. Lucae*, *Panamam* vsque. Neque inde concludes, hoc mare dici posse *Austrinum Delzur*; alio enim modo de toto, alio de parte loquendum est, ait *Strabo*.

ORA SANCTI MICHAELIS *la coste de S. Michel*, sic dicitur à Sinu cognomine: Item &

ORA POPAYANA *coste de Popayan* à prouincia vicina: eius limites sunt *Panama*, & Pro. *S. Francisci*.

§. 2. De Mari Australi, vulgò DELZVR parte Pacifici.

EXTENDITVR à Pro. *S. Francisci*, vel ab *Aequatore* ad *Freta*; alluitque multas insulas à *Batauis* detectas. Connectitur cum Oceano Orientali ad Gradum 180. & in eo sequentes Oræ numerantur.

ORA PERUVIAE, seu PERVANA *la coste du Peru*, aliter *du Perou*, à Pro. *S. Francisci* ad portum seu Fl. *Copaypum* porrigitur.

ORA CHILENSIS *la coste de Chilé*, sumitur à prædicti Fluij ostio ad Pro. *Victoriae*, vbi *Fauces Occidentales Freti* inchoantur.

MAGELLANICVM FRETVM *le Destrict de Magellan*, sic dictum à *Ferdinando Magellano* anno Christi 1520. cuius initium Orientale dixit Prom. 11000. *virginum*; quia die *S. Vrsulæ* sacro eò appulit: diùque colluctatus tandem euasit ad *Fauces Occidentales* vbi Pro. *Victoriae* inuenit. Multo autem tempore hoc Fretum ab *Hispanis* clausum est arcibus in utroque littore defixis, ex quibus *Batauorum*, & *Anglorum* naues tormentis bellicis impetebant, quare *Bataui* moræ, periculi que pertaxi

FRETUM MÆRÆVM diu quæsitum inuenerunt, anno Christi 1616. sic dictum ab expeditionis duce *Iacobo*, vel *Isaaco le Maire*, cuius angustiis Occidentalibus duo sunt imposita nomina, versus Magellanicum Fretum Mauritij Ins. *Mauritzland*, versus polum Antarcticum *Stratenland*, hoc est, *le pays des Estats*. Orientales angustias vt potè nimis patentes nondum detexerunt, tantùm hîc nominauere Pro. Desideratum, *le Cap desiré*, vel vt loquuntur *Desirado*, vt Hispani *Descado*.

§. 3. *De Mari Occidentali.*

DERIVATVR in oram Americæ Oceanus qui nostrum orbem alluit versus Occidentem, ad quem perperam nonnulli vocem *Del-Nord* extendunt. Oceanum Æthiopicum quidam appellant, & verò videtur esse eius excursio, & appendix: in eo prima post Fretum occurrit

ORA PATAGONVM *la coste des Patagons*, à Patagonibus populis proceræ admodum staturæ, eaque extenditur à Pro. 11000. Virginum ad ostium Fl. Argentei vulgò *de la Plata*.

ORA TOPINAMBULTIA, vel GVARANIARVM *la coste des Toupinamboultz*, aliter *des Guaranies*, à populis, aut Regionibus sic dicta; & dilatatur à prædicto Fl. ad Pro. Frium, *Cabo Frio*.

ORA BRASILICA *la coste du Brasil*, vel meliùs *du Bresil*, à Pro. Frio ad Fl. *Amazonum* porrigitur: & per Pro. S. Augustini iterum in *Orientalem*, & *Borealem* diuiditur, quarum situs satis indicat Tabula.

§. 4. *De Mari Boreali vulgò DEL-NORD.*

AB Æquinoctiali, in Septentrionem vsque porrigitur, & in eo sequentes Oræ sic disponuntur.

ORA CARIBANA, seu CARIBVM, vel GVIANÆ *la coste des Caribes*, ou *de Guiana*, à populis crudelissimis nomen accepit, & extenditur à Fl. *Amazonum*, ad Fl. *Pariam* vulgò *Tuiapari*, aliter *Ouurinague*.

ORA CVMANA protenditur à Fl. *Pariâ*, ad Sinum *Venezuela*, unde à quibusdam ORA VENEZVELÆ dicitur, quæ à Germanis olim colebatur.

ORA

OCEANVS SEV MARE ANTIPODV M NOSTRORVM,
L'OCEAN, OV LA MER DE L'AVTRE MONDE.

MARE PA-
CIFICVM, }
la Mer Paci- }
fique. }
ORA CALIFORNIAE, coste de Californi.
MARE PVRPVREVM, la mer vermeille *Vermeio.*
ORA NOVÆ HISPANIAE, coste de la Nouvelle
Espagne, *ou du Mexic.*
ORA S. MICHAELIS, coste de S. Michel.

MARE AV-
STRINVM, }
Mer du sud }
aut Delzur, }
pars Pacifici. }
ORA PERVVIAE, coste du Perou.
ORA CHILENSIS, coste de Chilé.
FRETVM MAGELLANICVM, destroit de Ma-
gellan.
FRETVM MERÆVM, destroit du Maire.

OCEANVS
OCCIDEN }
TALIS. }
ORA PATAGONVM, coste des Patagons.
ORA GVARANIARVM, coste des Guaranies.
ORA BRASILICA, coste du Brasil.

MARE
BO-
REA-
LE, }
la Mer }
du Nord, }
ou Del- }
Nord. }
ORA CARIBVM, coste des Caribes, ou Canibales.
ORA VENEZVELÆ, coste de Venezuela.
ORA CASTILIAE AVREÆ, coste de la Castille d'or.
ORA NICARACVÆ, coste de Nicaragua.
ORA HONDVRÆ, coste d'Hondura.
ORA BOREALIS MEXICANA, *du Mexic.*
ORA FLORIDÆ, coste de la Floride.
ORA APALCHENA, coste d'Apalchen.
ORA VIRGINIAE, coste de la Virginie.
ORA NOVÆ FRANCIAE, seu ora Canadēsis, *de Canada.*
ORA TERRÆ NOVÆ, coste de Terre Neuue.
ORA CORREALIS, coste de Correal.

MARIA AB
ANGLIS
LVSTRATA, }
Mers descouvertes }
par les Anglais. }
FRE- }
TA }
DAVISII, de Danis.
HYDSONII, de Hudson.
FORBICHERII, de Forbicher, ou *For-*
bihers.
SI- }
NVS. }
BAFFINII, de Baffins.
IAMETZII, de Iametz.
BVTTONII, de Buttons.

ORA CASTILIÆ AVREÆ, *la coste de la Castille d'or*, à prædicto Sinu ad urbem Nominis Dei, vulgò *Nombre de Dios*. Sed iterum hæc ora diuiditur in quibusdam Tabulis Hydrographicis in *oram Sanctæ Marthæ* quæ Orientalior est, & *Carthagenæ* Occidentalem, à duabus Præfecturis sic dictas.

ORA NICARAGVÆ, *la coste de Nicaragua*, desumitur ab vrbe Nominis Dei ad Prom. *Θεσσαλονικιας*, seu *Gratiarum Dei*, & à provinciâ Nouæ Hispaniæ nomen habet.

ORA HONDVRANA, *la coste d'Hondura* à Prom. *Gratiarum* ad Prom. *Lotochium de Lotoche*.

ORA MEXICANA BOREALIS, seu NOVÆ HISPANIÆ, *la coste Septentrionale du Mexic*, à supradicto Pro. ad Sinum S. Spiritus, *la Baye du S. Esprit*.

ORA FLORIDÆ, *la coste de la Floride*, ab eodem Sinu ad Pro. *Floridæ* cognomine. Quare Mexicanus Sinus celeberrimus, ex duabus suprapositis oris efformatur, & Promontoriis *Lotochio* & *Floridæ* restringitur.

ORA APALCHENA, *la coste d'Apalchen* à Prom. *Floridæ*, ad Prom. *S. Romani*. A quibusdam cum sequenti confunditur; quia putant *Apalchen* partem esse *Virginie*, de quo aliàs statuetur.

ORA VIRGINIÆ, *la coste de la Virginie*, ab Anglorum veteri provincia: protenditur à Prom. *S. Romani* ad Sinum *Chesapeacum*, *le Golphe de Chesapeak*.

ORA NOVÆ FRANCIÆ, aliter CANADENSIS & ACADICA, *la coste de la Nouvelle France, ou de Canada, ou de l'Acadie*, à Sinu suprâ memorato ad Pro. *Britonis*, *le Cap Breton*, ante aliquot annos dicebatur: In præsentia verò tres oræ in hoc Sinu numerantur *Acadica*, *Belgica*, *Anglica*, ex quo Gallorum incuriâ *Britanni*, & *Bataui* in has oras irrepserunt.

ORA TERRÆ NOVÆ, *la coste des Terres Neues*, sic dicta ab ingenti insulâ *Fluuij Canadæ*, vel *S. Laurentij* ostiis prætentâ: cuius extrema sunt Prom. *Britonis*, & excursus *Americæ* quem *Galli* ex figurâ vocant *Brestium*, *Brest*.

ORA CORTEREALIS, *la coste de Correal*, ab ostio *Fl. S. Laurentij*, seu *Brestio* ad insulas *Buttonicas*, ad quas *Fretum Hudsonis* restringitur: quam *Angli* iam *Oram Nouæ Britannie* nominant, ex quo elutas provincias *Fretis* quæ detexerunt de nomine patriæ suæ nuncupauerunt.

§. 5. De Fretis Borealibus per Anglos nuper detectis.

ANGLI dum iter ad Sinas inuestigant per Borealem partem Hemisphærij noui, varia detexere freta, variósq; Sinus. Inter Argonautas illos minus felix fuit Martinus de *Forbisher*, quem nos Galli de *Forbicher* dicimus: Is Sinum exiguum in Meta incognita (siue ea sit pars Groenlandiæ, siue non) detexit, quem putabat esse Fretum, & re infectâ redire coactus est nullo alio operæ precio, nisi quod huic nomen suum dedit *le destroit de FORBICHER*.

Felicior fuit *Dauisius* quidam; grandius enim inuenit Fretum in Tabulis, vulgò *le destroit de DAVIS*, anno Christi 1585. & obstinatè duobus annis sequentibus eius exitum attingere contendit, verùm maiori labore, quàm vt in eo diutiùs perdurare posset.

Dauisij cœptis postea institit *Baffinius* quidam Nauarchus, vnde Sinui nomen *la Baye de BAFFINS*, quem à Freto *Dauisij* dilatari comperit. Sed re tum desperatâ sub finem sæculi præcedentis *Hudsonius* eorum cœptis institit: & quoniam *Dauisius*, & *Baffinius* peccare visi erant, quod nimis in Septentrionem nauigationes suas direxissent, ille contrâ in Meridiem cursum suum inflexit, primûsq; nauigauit in Freto, quod de suo nomine *HUDSON* appellauit; in quo cùm hyemasset, multis difficultatibus, & ærumnis vani nominis gloriam redemit.

Postea anno Domini 1631. *Iamesius* Nauarchus quidam, & dux *Thomas Iacobus* Anglus Sinum *JAMES* detexere cum insulis aliquot. In quem Sinum progressus postmodum *Thomas Burtonius* portum inuenit percommodum quem *Nelson* dixit, & recessum eius Sinus maximè Occidentalem de suo nomine notauit in Tabulis vulgò *la Baye de BYTTONS*. Sperabat idem *Thomas* illac certissimum ad Sinas iter, ex Freti reciproci naturâ, sed demum naturæ miraculis contentus quæ in eo mari deprehenderat, Britannicam explorationem absoluit relictis oræ Australi, & Boreali *Noue Valliæ Meridionalis* & *Septentrionalis* nominibus.

Et de Maribus hætenus, quorum diuisione accuratâ primam hanc operis nostri partem claudere voluimus, vt postmodum ad Terrarum diuisionem magis paratum afferret animum Geographiæ candidatus.